DARBININKAS

Vol. LXXVIII, Nr. 42
Spalio - October 29, 1993 Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
$ 1.00

LIETUVOJE IR APIE LIETUVĄ

-- Lietuvos Prezidentas spalio 21 d. pasirašė dekretą, kuriuo Alfonsas Eidintas paskirtas Nepaprastuoju ir Įgaliotuoju Ambasadoriumi JAV. Kitu dekretu Stasys Lozoraitis paskirtas Nepaprastuoju ir Įgaliotuoju Ambasadoriumi Italijoje. Dekretai įsigalioja nuo lapkričio 1 d.

-- Vokietijos prezidentas Richard von Weizsaecker spalio 21-22 d. su oficialiu vizitu lankėsi Lietuvoje. Buvo aptarti Vokietijos-Lietuvos ryšių plėtojimo perspektyvų, Lietuvos integravimosi į Europą klausimai.

-- Simono Daukanto gimtinė - Lenkimai (Skuodo raj.) gražiai paminėjo S. Daukanto 200 metų jubiliejų. Spalio 27 d. įvyko pedagogų ir moksleivių konferencija. Dalyviai aplankė Lenkimų bažnyčios šventoriuje esantį Daukanto motinos kapą, gimtosios sodybos klėtelę Kalviuose. Lenkimų vidurinė mokykla pavadinta S. Daukanto vardu. Jo vardą įamžino ir Lenkimų miestelio pagrindinė gatvė. Spalio 28 d. Lenkimuose buvo atidengtas paminklas S. Daukantui. Tą pačią dieną Lenkimų kultūros namuose buvo surengta mokslinė konferencija, kurios metu įteikta S. Daukanto literatūrinė premija ir pagerbti žmonės, labiausiai saugantys Daukanto atminimą ir palikimą.

-- JAV firma "Kraft Jacobs Suchard" įsigijo Kauno konditerijos fabriką, investuodama apie $16 milijonų ir įsigydama 67% fabriko akcijų. 33% akcijų turi įsigiję fabriko darbuotojai. Dabar Lietuvoje iš viso yra investuota apie $60 milijonų užsienio kapitalo.

-- Šiaulių pedagoginis institutas priimtas Pedagogikos mokslų tinklo (NESA), kurio centras yra Amsterdame, tikruoju nariu. Pavasarį ŠPI įstojo į Europos mokytojų rengimo asociaciją (ATEE).

-- Iš Europos Bendrijos Lietuvai skirto kredito Vyriausybės potvarkiu $5,3 milijono Panevėžio stiklo fabrikui (6 metams), $200.000 - Valstybinei įmonei "Autoūkis" (7 metams), $3,3 milijono - Valstybinei spaustuvei "Viltis" (5 metams). Metinių palūkanų norma - 7,12%. Už suteiktą paskolą bus imama vienkartinė rinkliava - 3% paskolos sumos.

-- Įmonėms ir organizacijoms nuo spalio 16 d. vidutinė šildymo kaina sezono metu bus $90 už 1,000 kub. metrų dujų. Nuo lapkričio 1 d. tokia pačia kaina turės atsiskaityti ir gyventojai, kurie dujas naudoja buitinėms reikmėms.

-- Lietuvos teritorija bus suskirstyta į 12 regionų, kuriuose bus paskirta 12 Vyriausybės atstovų, kurie prižiūrės savivaldybių veiklos teisėtumą. Atstovų nuolatinė darbo vieta bus regionų centrai. Atstovų kandidatūros turi būti pateiktos ministrui pirmininkui iki lapkričio 1 d.

-- Europos Taryboje LDDP frakcijos atstovai prisiglaudė liberalų-demokratų frakcijoje. Į socialistų frakciją LDDP frakcijos neleido Lietuvos socialdemokratai, o kairiųjų frakcija Lietuvos ekskomunistams pasirodė nepatraukli.

-- Lietuvos Prezidento dekretais nepaprastojo ir įgaliotojo ambasadoriaus rangas suteiktas Justui Vincui Paleckiui ir Virgilijui Vladislovui Bulovui.

NEPAJUDINAMA ŠVENTA LDDP VIENYBĖ

— Ar Sąjūdis gimė Partijoje? —

Rugsėjo 29 d. atnešė į Lietuvos politinį gyvenimą naują vėją, kuris papūtė iš kairiosios Seimo pusės. Sudrebėjo LDDP vienybė - šventas ir, atrodytų, nepajudinamas partijos pamatas. 21-o žmogaus LDDP frakcijos Seime grupė paskelbė pareiškimą, kuriame pažymima, kad ji buvo įkurta todėl, jog negalima likti pasyviais stebėtojais ir matyti, kaip blogėja žmonių gyvenimas.

"LDDP frakcija vis labiau tolsta nuo skelbtų politinių idėjų, partijos rinkiminės programos. Šio proceso jau negalima sustabdyti tuščiais ginčais ir pareiškimingomis priesaikomis. Reikalinga ryžtinga politinė ir organizacinė veikla",- pažymima naujai įkurtos grupės pareiškime.

Įdomu, ką apie naujai susikūrusią LDDP grupę Seime mano jos pačios nariai. "Nesame jokie ultrakairieji, esame žmonės, norintys, kad būtų poslinkių praktinėje veikloje, kad gyvenimo lygis pragariškų greičiu nesiristų nuo kalno",- taip naujai sukurtą grupę apibūdino Arvydas Ivaškevičius.

Dvi dienas iš eilės naujos LDDP frakcijos kūrėjas rašytojas Vytautas Petkevičius aktyviai dalyvavo spaudos konferencijose. Jį klausinėdami žurnalistai įvairiai vadino naująją LDDP grupę: Petkevičiaus kuopa, grupė draugų, menševikų frakcija. Pasirodo, kad grupės pareiškimą pasirašė 23 LDDP frakcijos nariai. Norėję pasirašyti ir daugiau, bet, anot Petkevičiaus, "reikia ir anai pusei palikti". Žurnalistų nuostabai į grupę įsirašė ir K. Jaskelevičius, Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkas.

Spaudos konferencijoje dalyvavo ir ištikimieji LDDP nariai - Karosas, Lozuraitis, Bernatonis. Visi prelegentai aiškino, kad programinių nesutarimų LDDP frakcijoje nėra. Nesutarimai taktiniai: kaip realizuoti - radikaliais ar nuosaikiais būdais.

Karosui atrodo, kad realybė sudėtingesnė už programas, todėl LDDP priversta elgtis ir kaip liberalai, ir kaip socialdemokratai. Petkevičiui toks požiūris nepriimtinas. Apskritai jis mano: reikėjo iš karto skilti į tris frakcijas: LAF0, žemdirbių ir LDDP.

Taigi, atrodo, kad ištikimieji LDDP labai smarkiai "atskalūnų" nebara, tiktai pamoko, kad reikia atskilusiai grupei "konstruktyviai remti Respublikos prezidento ir ministro pirmininko vykdomą politiką". Tikrai nereikia abejoti, kad taip vadinama Petkevičiaus grupė ignoruotų tuos patarimus, tiksliau sakant, ji niekada nepažeidinėjo šių šventųjų partijos principų.

Yra įdomu panagrinėti asmenybes, kurios organizavo šią grupę. Ką jie veikė vakar, ką dirba šiandien ir kokia kryptimi žengia į rytojų?

Rašytojas Vytautas Petkevičius yra pagrindinis grupės organizatorius. Savo spaudos konferencijoje, įvykusioje po grupės susikūrimo, jis eilinį kartą neigė buvęs "liaudies gynėju".

1975 m. Petkevičius buvo žymiai atviresnis. Savo knygoje "Yra šalis" jis išdėstė savo pažiūras ir prisiminė savo pokario darbus:

"Tai buvo Leninas. Tada aš gerai nenujaučiau, kokią milžinišką įtaką man ir mano tėvynei turės šis vardas. O pasibaigus karui, trankiaus po kaimus, aiškindamas jo idėjas, agitavau naujakurius į kolūkius, mokiau juos rašto ir saugojau pirmas jų bendro darbo vagas, nes laikai tada buvo neramūs ir valstiečiai mus pasitikdavo visaip: kas su kiaušinienės kalnu, su namine, puikiausiai išvalyta per dujokaukės koštuvą, kas su priekaištais ir skundais, kas be nieko, apsiginklavęs kaimo žmogaus kantrybe ir atkakliu tylėjimu, o kas ir šūviais...

Prieš tokius ir aš pakėliau ranką, nes jie iš mano tėvynės norėjo atimti idėją, atimti taiką ir paveržti jos ateitį."

Tikrai nuoširdus pripažinimas. Petkevičiui nereikėjo laukti Gorbačiovo laikų, kad galėtų prabilti laisvai. Jis jau galėjo kalbėti tada - 1975-aisias, ne tik kalbėti, bet ir sudėti savo - liaudies gynėjo mintis knygon. O knygos, deja, nedega...

Kodėl šiandien Petkevičius organizuoja grupę, kuri atskyla nuo pagrindinės LDDP frakcijos Seime? Kuo skiriasi šių dviejų grupių programos ir idėjos?

(nukelta į 4 psl.)

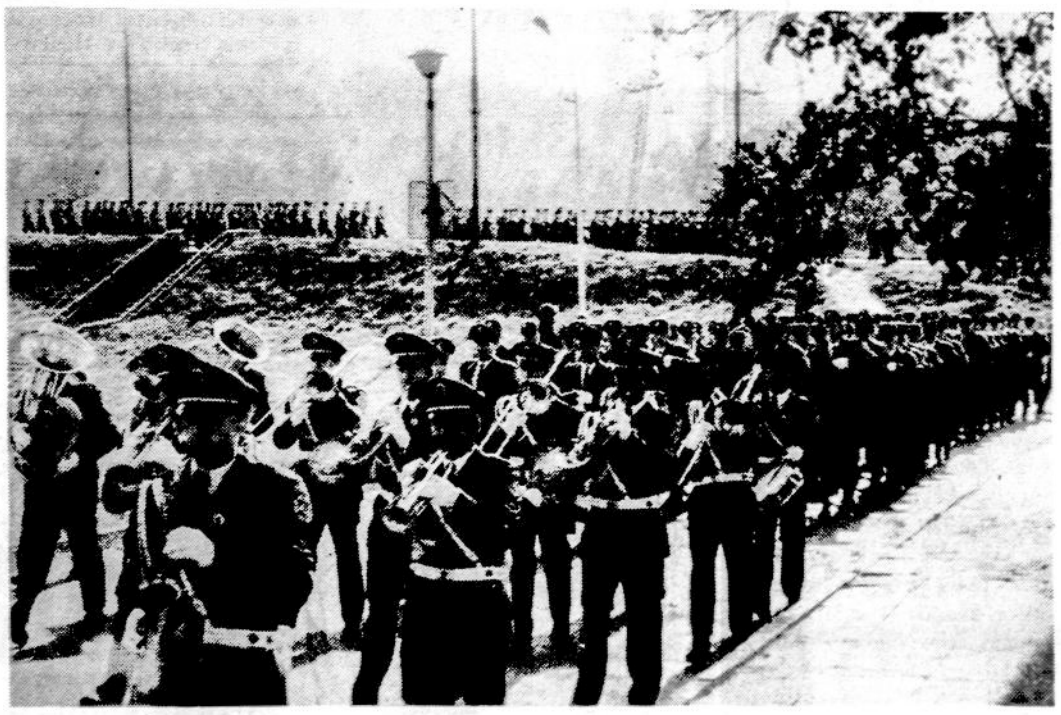

Lietuvos policijos 75 metų minėjimo proga spalio 2 d. žygiuojama Vilniaus gatvėse. Viktoro Kapočiaus nuotr.

TAUTOS PAŽANGOS JUDĖJIMO STEIGĖJŲ TARYBOS PAREIŠKIMAS

Dėl Lietuvos - Lenkijos derybų

Lietuva ir toliau siekia normalizuoti santykius su kaimyninėmis valstybėmis. Tai rodo besitęsiančios derybos su Rusija, Lenkija, Baltarusija. Labai natūralu, kad jas apsunkina praeities įvykių našta.

Tautos Pažangos judėjimo Steigėjų tarybą labai neramina derybų su Lenkija eiga. Savo aiškią nuomonę mes išsakėme dar 1992 m. sausio mėn., kuomet, būdami Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos deputatais, neigiamai įvertinome paruoštą Lietuvos-Lenkijos deklaraciją dėl draugiškų santykių ir kaimyninio bendradarbiavimo, kurią po kelių dienų pasirašė tuometinis Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministras A. Saudargas.

Jau tada buvo akivaizdu, kad ši deklaracija prieštarauja Lietuvos interesams ir kad ministras A. Saudargas buvo paprastu vykdytoju, nors tikrasis sumanytojas buvo kitas.

Šiuo metu, kai baigiamos Lietuvos-Lenkijos derybos dėl tarpusavio sutarties pasirašymo, mes dar kartą pareiškiame, kad sutartyje būtina įvertinti 1920 m. Lenkijos valstybės agresijos metu įvykdytą Vilniaus krašto okupaciją ir vėlesnę aneksiją. Jei to nebus, įvairūs Lenkijos politikai ir istorikai, o taip pat Lietuvos lenkų reakcingos organizacijos bei atskiri politikai ir toliau teigs, kad Lietuva Vilniaus kraštą gavo neteisėtai pagal Molotovo-Ribbentropo paktą.

Tik Lenkijai pripažinus jos įvykdytą Vilniaus krašto okupaciją 1920 m. ir vėlesnę aneksiją, bus galima deramai įvertinti ir vėlesnius įvykius.

Suprantame, kad Lietuvos

(nukelta į 2 psl.)

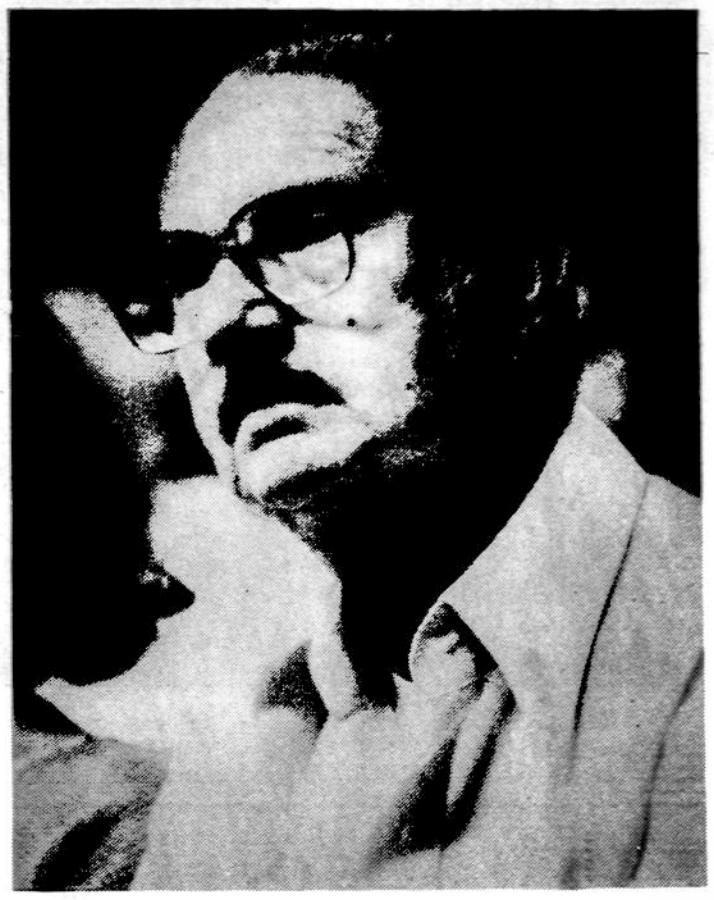

Prof. dr. Vytautas Vardys. Vytauto Maželio nuotrauka

MIRĖ PROF. DR. VYTAUTAS VARDYS

Spalio 20 d., trečiadienį, 2 v. popiet mirė Oklahomos universiteto profesorius Vytautas S. Vardys. Dar šią vasarą jis buvo aktyvus, skaitė paskaitas, dalyvavo suvažiavimuose. Staigi mirtis neleido jam pabaigti savo darbo.

-o-

Vytautas Stasys Vardys anksčiau vadinosi Žvirzdys. Su tokia pavarde jis dar studijavo Vokietijoje. Paskui pakeitė pavardę, kad kitų tautų žmonėm būtų lengviau ištarti.

-o-

Jis buvo gimęs 1924 m. rugsėjo 2 d. Beržore, Platelių valsčiuje, miestelio, Kretingos apskr. Beržoras yra labai graži vieta, prie Beržoro ežero, mėgstama dailininkų. Bet tėvai ilgai ten negyveno, nusikėlė į Palangą. Vytautas Palangoje 1941 m. baigė gimnaziją.

Svajojo būti kunigu.V. Vardys kunigų seminariją lankė Telšiuose, Vilniuje ir Eichstätte, Vokietijoje, nuo 1941 iki 1945 m. Tübingeno universitete 1945-1949 m. studijavo filosofiją ir literatūrą.

Į Ameriką atvyko 1949 m. ir čia 1951 m. Carroll kolegijoje, Helena, MT įgijo bakalauro laipsnį, 1953 m. Wisconsino universitete įgijo magistro laipsnį ir 1958 m. tame pačiame universitete apgynė politinių mokslų doktoratą ir pradėjo dėstyti politinius mokslus. Nuo 1968 m. rudens — Oklahomos universitete pilnas profesorius, politinių mokslų skyriaus vedėjas. 1968-1969 m. vadovavo šio skyriaus vasaros semestrui Münchene.

-o-

Dr. Vytautas Vardys buvo veiklos žmogus ir organizatorius, nuo gimnazijos laikų veikė kaip ateitininkas. Vokietijoje buvo vienas iš ateitininkų veiklos atgaivintojų. 1946-1948 metais Moksleivių ateitininkų sąjungos pirmininkas, Amerikoje — 1953 m. Studentų ateitininkų sąjungos pirmininkas. Vienas iš Lietuvių studentų sąjungos steigėjų ir pirmasis jos pirmininkas, įsteigęs Studentų šalpos fondą; buvo Ateitininkų Federacijos tarybos pirmininku 1965 m. Aktyvai dalyvavo Lietuvių Fronto Bičiulių veikloje, 1958-60 m. redagavo žurnalą "Į Laisvę". Plačiai bendradarbiavo katalikiškoje spaudoje.

-o-

Svarbiausi jo moksliniai darbai parašyti angliškai, paskelbti įvairiuose moksliniuose žurnaluose, leidiniuose. Jis tyrinėjo, kaip sovietai slopina ir naikina okupuotas tautas, ir tais klausimais parašė daug straipsnių. Jo moksliniai darbai lietė ne tik Lietuvą, bet ir kitas Pabaltijo tautas ir apskritai Sovietų Sąjungą.

Bene paskutinis jo didelis darbas buvo paskaita, kurią skaitė Detroito suvažiavime, kur buvo nagrinėjami dabartinės Lietuvos ir emigrantų santykiai. Paskaita buvo išspausdinta lietuviškoje spaudoje.

Lietuviškoji išeivija neteko aktyvaus, darbštaus ir nuoširdaus žmogaus. Jo mirtis tai didelis nuostolis visai lietuvių tautai.

-o-

Būtų prasminga ir naudinga jo straipsnius išleisti viename ar keliuose tomuose, kad neišsibarstytų, kad darbais visi galėtų naudotis. A. a. Vardžio šeimai ir visiems artimiesiems reiškiame užuojautą.

Važiuokit pirkti bulvių į Jonavą

Kainos Lietuvoje šį rudenį įvairiaspalvės, kaip ir rudeniniai lapai. Vienos kainų spalvos liūdnos, nes sunku suvokti, kaip be to būtiniausio produkto galima gyventi, kitos - truputį linksmesnės, nes tikrai įdomu, kad rinka Lietuvoje jau veikia ir kainos už tą patį produktą skirtingose respublikos vietovėse yra nevienodos.

Valstybinės kainų ir konkurencijos tarnybos prie Vyriausybės spalio 2 d. žiniomis, pavyzdžiui, jautienos kumpio kilogramas Šalčininkų rajone kainavo 6,13 Lt, Telšių - 2,41 Lt. Už kiaulienos kumpio kilogramą Šilutėje mokama 7,10 Lt, Biržuose - 4,96 Lt.

Pirmos rūšies virtos dešros 1kg Vilniuje kainuoja 8,22 Lt, o Marijampolėje už tiek pinigų gali nusipirkti beveik 2 kg tos pačios dešros. Brangiausi kiaušiniai - po 2 Lt už 10 - Ignalinoje ir Raseiniuose, o pigiausi - Alytuje (po 1,43 Lt) ir Vilniuje (po 1,50 Lt). Grietinės kilogramas Biržuose kainuoja 3,55 Lt, o Rokiškyje - tik 2,12 Lt.

Už kilogramą bulvių kauniečiai moka po 0,35 Lt, o gretimo Jonavos rajono gyventojai - tik 0,08 Lt. Morkos Panevėžyje kainuoja penkis kartus brangiau (po 1 Lt) nei Anykščiuose ar Pakruojyje. O obuoliai brangiausi sostinėje - 0,50 Lt už kg, Raseiniuose - tik 0,12 Lt.

Pasirašius pasaulinę deklaraciją dėl vaikų apsaugos ir auklėjimo, trys Baltijos valstybių prezidentai su UNICEF (JT Vaikų fondo) direktoriumi J. Grant rugsėjo 27 d. Jungtinėse Tautose, New Yorke. Dangės Širvytės nuotrauka

SOMALIS: DYKUMA AMERIKOS UŽSIENIO POLITIKOJE

Advokato Povilo Žumbakio komentarai, skaityti Chicagoje spalio 17 d. per "Amerikos lietuvių radijo" programą, kuriai vadovauja Anatolijus Šlutas.

-o-

Prieš metus, kai Prezidentas Bush paskutinį kartą norėjo parodyti savo talentą užsienio politikoje ir, tuo pačiu sumažinti JAV spaudoje ir TV rodomų vaizdų skaičių apie badaujančius Somalio vaikus ir moteris, ambasadorius Smith Hempstone, Jr. priminė, kad misija Somalyje Amerikai yra pavojinga.

Ambasadorius S. Hempstone 1992 metų gruodžio mėnesį išdėstė tuos pavojus:

1. Italai ir britai, patyrę kolonizatoriai, patarė būti atsargiems, nes somaliečiai yra "kieti" partizanai, linkę kovoti su visais svetimtaučiais, ypač kolonistais;

2. Somalio ginkluotos banditų gaujos, kurios kontroliavo kraštą ir privedė žmones prie to bado, kurio vaisius matėme spaudoje kasdien, negalės atsispirti prieš Amerikos karinę jėgą, bet sugebės nugalėti ją savais metodais;

3. Somalio gaujų taktika bus pagrįsta partizaniniu karu prieš amerikiečius, kurie neturės kantrybės laimėti tą konfliktą. Jie naudos minas, pasalas, smogimo ir pabėgimo taktiką.

4. Tokia somaliečių teroristų taktika bus žalinga amerikiečiams. Bus aukų. Amerikiečių visuomenė tų aukų netoleruos.

Prezidento Bush "ekspertai", kurie neleido spaudai skelbti savo pavardžių, užtikrino, kad Ambasadorius Hempstone klysta, kad 90 nuošimčių somaliečių laukia Amerikos kareivių ir tie banditai išnyks, pasirodžius galingai Amerikos kariuomenei, kuri tik neseniai įveikė "baisesnį už Hitlerį" priešą Irake. Amerikiečiai su savo jėga ir kalnais maisto lengvai laimės kovą prieš banditus.

JAV liberalų spauda nemėgo Hempstone. Bush klausydavo savo liberalų patarimų.

Oficialiai nesakyta, bet iš ciniškų reportažų buvo galima suprasti, kad nereikia klausyti Ambasadoriaus Hempstone, gi jį paskyrė Prezientas Bush į nereikšmingą kraštą (Prezidentas bandė įtikti Respublikonų dešiniesiems). Hempstone buvo to liberalų spaudos nekenčiamo laikraščio "The Washington Times" vyriausias redaktorius, (o kas tik susietas su tuo laikraščiu, jų akimis yra nepatikimas žmogus).

Prezidentas Bush, išklausęs savo tų "ekspertų", leidosi į Somalio dykumas. Amerikos balsuotojams jis užgarantavo, kad tai yra tik pagalba Jungtinėms Tautoms, tik pagalba badaujantiems žmonėms — ne bandymas išvalyti kraštą nuo banditų ir atstatyti valdžią Somalio anarchijoje. Amerikos kareiviai sugrįš už kelių mėnesių.

Kai amerikiečių kariai įsikėlė Somalyje, lyg būtų puolę Japoniją Anatrojo pasaulinio karo metu, Somalio krante rado šimtus žurnalistų su filmavimo aparatais ir miegančius somaliečius. Tuo metu komentavau, kad šis Bush žygis yra panašus į cirką. Klydau, misija Somalyje nebuvo cirkas, tik taip atrodė. Tai buvo dar vienos Amerikos tragedijos pradžia.

Prezidentas Clinton rėmė tą Bush misiją, bet, skraidydamas po Ameriką 1992-ų metų rinkimų tikslais, užmiršo, kad amerikiečių kareiviai, jo perleisti nekompetentingiems Jungtinių Tautų biurokratams, buvo pavojuje.

Clinton neturėjo laiko sekti tą pavojingą misiją. Nepatyrusio Prezidento rankose administracija užsienio srityje pasimetusi.

Sekretorius Aspin, kaip Vietnamo laikais Sekretorius Robert Mc Namara, sėdėdamas savo salione, bandė kariauti prieš Jungtinių Tautų Sekretoriaus asmeniską priešą, generolą Aidid. Aspin kontrolė buvo tokia nelogiška ir detali, kad apsupti amerikiečių kareiviai turėjo kreiptis į Washingtono biurokratus leidimo įvesti 4 tankus į Somalį! Aspin neleido, nes jam, ramiai sėdint Washingtone, neatrodė, jog yra tam reikalas...

Kai žuvo keliolika amerikiečių, kai televizija parodė puslaukinius somaliečius, šokančius su negyvo Amerikos kareivio kūno gabalais, pakabintais ant pagalių, Washingtono biurokratai sujudo... O kai somaliečiai pagrobė vieną sužeistą amerikietį į nelaisvę ir tampė jį po gatves pusiau gyvą — mušė, spardė ir laikė surakinę be gydytojų pagalbos — net mūsų pacifistas Clinton atskubėjo iš Hollywoodo, kur jo širdį taip traukia filmų žvaigždės, geri (plaukų) kirpėjai... ir paskelbė naują Amerikos planą: davė šešių mėnesių terminą laimėti... laimėti taiką Somalyje ir... po to termino... pargabenti amerikiečius iš Somalio.

Koks tas planas?

Tas planas yra panašus į visus mūsų nesubrendusio Prezidento planus — neaiškus.

Nepasitaręs su Jungtinių Tautų Sekretorium, Prezidentas Clinton atėmė iš Jungtinių Tautų teisę įsakinėti amerikiečių kareiviams. Jis pats buvo perdavęs teisę Jungtinių Tautų biurokratams vadovauti amerikiečių kariuomenei. Tai buvo pirmas kartas Amerikos istorijoje, kai amerikiečiai kareiviai turėjo paklusti svetimiems karininkams...

Rezultatai buvo numatomi. Kai amerikiečius apsupo puslaukiniai somaliečiai, Jungtinių Tautų karininkai "suspėjo" atsiųsti pagalbą tik po devynių valandų, nors rezervai buvo tik už kelių kilometrų...

Clinton nutartė nebegaudyti generolo Mohammed Farah Aidid ir gal net derėtis su juo — nekreipdamas dėmesio, kad šis yra vyriausias banditas Somalyje, kurio įsakymu žuvo tūkstančiai somaliečių ir daugelis Jungtinių Tautų kareivių.

Pagrindinis Clinton ginklas: dar vienas biurokratas, buvęs Prezidento Bush specialus diplomatas Somalyje, Robert B. Oakley, tas pats diplomatas, kuris kasdien susitikdavo somaliečius banditus, jiems šypsodavosi ir tardavosi... dar Bush laikais, kai Somalio misija tebuvo cirkas. Dabar jis vėl bandys tartis... su tais pačiais banditais, vėl diplomatai atkurs tvarką laukiniame krašte... bet, gal ir nesitars, ... o gal areštuos tą banditą. Clinton įsakymas nėra niekam aiškus...

Generolas Aidid nėra koks paprastas afrikietis, puslaukinis banditas. Jo "akademinės" šaknys yra tvirtos, jo metodai dar aiškesni. Savo diplomą ir bolševikinę praktiką Aidid įgijo Maskvoje. Jo teroro priemonės primena Stalino taktiką Rainių miškelyje... 1941-uosius metus, kai bolševikai panašiai elgėsi su mūsų žmonėmis ir inteligentija. Bolševikų taktika nepasikeitė. Jų mokiniai nebuvo mokomi kitokiu būdu. Sovietai naudojo tą patį metodą visuose kraštuose, į kuriuos jie nutarė įvesti komunizmą.

Generolo Aidid draugai žudikai turėjo daug darbo, prieš amerikiečiams nusileidžiant Somalyje. Jie areštavo, kankino ir iššudė virš šimto Somalio tikinčiųjų vadų, intelektualų ir tų, kurie turėjo bet kokius ryšius su Vakarais. Generolas Aidid negalėjo jų toleruoti. Jie galėjo, amerikiečiams atvykus, pasipriešinti tam terorizmui. Jie galėjo paaiškinti amerikiečiams kaip Somalis atsidūrė anarchijoje. Visa tai amerikiečiai žinojo gruodžio mėnesį — prieš metus.

Naivūs amerikiečiai biurokratai ir diplomatai, vos spėjus nusileisti Somalyje, sutiko generolą Aidid ir jo kolegas teroristus kaip tikrus Somalio vadus. Jiems nerūpėjo tų teroristų kruvinos rankos ir iššudyta inteligentija, nerūpėjo Somalio istorija. Amerikiečiams nerūpėjo faktai, kad ne gamta, o patys somaliečiai "sukūrė" badą. Jiems tik buvo svarbu atrodyti taikiems, pacifistams — panašiai, kaip anais laikais jaunas barzdotas studentas Bill Clinton bandė atrodyti Anglijoje ir Maskvoje, kai jis demonstravo prieš amerikiečių kareivius Vietname, prieš Amerikos politiką (bandyti sulaikyti komunizmą Azijoje).

Turint Prezidentą, kuris aiškiai nesupranta ir negerbia Amerikos tradicijų, Prezidentą, kurio strategijos ir taktikos keičiasi dažniau negu Chicagos orai, pasaulis turi kuo rūpintis. Bent šiuo metu Amerika yra pasaulyje dominuojantis kraštas, kurio vadas pretenduoja į naują pasaulio tvarką, kaip prieš du tūkstančius metų Europoje taiką įgyvendino romėnai.

Kokia gali būti tvarka, kai krašto vairas yra nepatyrusio, nesubrendusio Prezidento rankose?

Sunku įsivaizduoti. Bet ilgai laukti nereikės. Štai pora dienų po jo neaiškaus pasisakymo dėl Somalio, Bill Clinton pasiuntė lengvai ginkluotus kareivius į Haiti salą. Ten juos turėjo sutikti amerikiečių žurnalistai ir diplomatai. 50 chuliganų, matydami Prezidento pasimetimą Somalyje, apmėtė amerikiečių diplomatų mašinas ir išgąsdino Clintono administraciją... Beveik su ašaromis dilomatai grįžo į saugius diplomatinius rūmus, kareiviai liko laivuose, o Haiti teroristai džiaugėsi, įveikę mūsų silpnutį Prezidentą... Amerikos karinis laivas apsisuko ir sugrįžo į savo bazę...

TAUTOS PAŽANGOS JUDĖJIMO STEIGĖJŲ TARYBOS PAREIŠKIMAS

(atkelta iš 1 psl.)

delegacijai derybose su Lenkija sprendžiant šią problemą, laukia nelengvas darbas. Tačiau norime priminti, kad negalima daryti jokių nuolaidų principiniuose dalykuose, o 1920 m. įvykdyta Vilniaus krašto okupacija juo ir yra. Okupacija lieka okupacija, ar ji įvykdyta 1920 m., ar 1938 m., ar 1940 m.

Tai, kad Lenkijos vyriausybinė delegacija derybose su Lietuva atsisako į sutartį įtraukti punktą dėl Lenkijos valstybės įvykdytos agresijos 1920 m. prieš nepriklausomą Lietuvos respubliką ir nori palikti šių įvykių analizę istorikams, rodo, kad Lenkija ir toliau puoselėja savo teises į Vilniaus kraštą.

1993 m. rugsėjo 27 d.

Eg. Klumbys,
Tautos Pažangos judėjimo
Steigėjų Tarybos pirmininkas

Dėl Lietuvos Respublikos politikos Karaliaučiaus srities atžvilgiu

Lietuvos Respublikos užsienio politika ir toliau kelia nusistebėjimą. Vis labiau ryškėja, kad nėra jokių strateginių krypčių nei su kaimyninėmis nei su toliau esančiomis valstybėmis.

Ypač neramina tai, kad iki šiol nieko nepadaryta ypač svarbiame Lietuvai regione — Karaliaučiaus srityje. Čia kur realiai susikerta Vakarų ir Rytų interesai, mūsų valstybės politika prasideda ir baigiasi pažadais. Nieko nenuveikta vykdant politiką Karaliaučiaus srities atžvilgiu per laikotarpį, kuomet užsienio politikai vadovavo V. Landsbergis ir A. Saudargas, taip pat nieko nepadaryta ir per laikotarpį, kai užsienio politikai vadovauja A. Brazauskas ir P. Gylys. Dar š. m. liepos 6 d. užsienio reikalų ministras P. Gylys susitikime su Kaliningrado srities lietuvių kultūros bendrijos ir katalikų parapijos atstovais pažadėjo, kad per du mėnesius bus atidarytas Lietuvos respublikos konsulatas Kaliningrade. Deja, jau trys mėnesiai, o jokių konkrečių rezultatų nėra.

Tautos Pažangos Judėjimo Steigėjų Taryba mano, kad Lietuvos Respublikos konsulatas Karaliaučiuje turi būti atidarytas kuo greičiau, o užsienio reikalų ministrui P. Gyliui primena, jog pažadais grįsta politika veda į aklavietę.

1993 m. spalio 5 d.

Eg. Klumbys
Tautos Pažangos Judėjimo
Steigėjų Tarybos pirmininkas

-- XVI a. totorių mečetė po restauravimo atidaryta Vilniaus rajono Keturiasdešimties totorių kaime. O Raižiuose (Alytaus rajonas) atidaryta ne tik XIX a. totorių mečetė, bet pašventinti ir nauji Lietuvos totorių bendruomenės namai. Taigi, Lietuvos totoriai, atvežti Vytauto prieš šešis šimtus metų, atsikuria ir gyvuoja.

-- Lietuvos Prezidentas spalio 7-8 d. dalyvavo pirmajame Europos Tarybos valstybių vadovų susitikime Vienoje.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose.Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LIETUVIŲ KULTŪRINĖ RADIJO PROGRAMA "AUŠRA". WINC-FM 90.5, Worcester, MA. Sekmadieniais 8-9 val. vakaro, Eduardas Meilus, Jr., 70 Curtis St., Auburn, MA 01501. Tel. 508 753-7232

NEW YORK-NEW JERSEY-Laisvės Žiburys, sekmadieniais 9-10 val. ryto WNWK105.9 FM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 769-3302.

KOLODNY&KOLODNY: Virginija Kolodny, lietuviškai kalbanti advokatė, 11 Park Place, Room 905, New York, NY 10007. Tel. 212 349-7771. Nelaimių ir susidūrimų atvejai, namų pardavimas, testamentai, išnuomojimai, kondominijumų reikalai. Turi leidimą praktikuoti New Yorko valstijoje.

NEW JERSEY, NEW YORK - "Music of Lithuania" programa, vedama anglų kalba iš Seton Hall Universiteto stoties, 89.5 FM banga, girdima sekmadieniais nuo 12 iki 1 val. popiet. "Lietuvos atsiminimai" programa iš tos pačios stoties, girdima sekmadieniais nuo 1 iki 2 val. popiet. Dr. J. J. Stukas - direktorius, 234 Sunlit Dr., Watchung, NJ 07060. Tel. 908 753-5636.

MARIA JUZAITYTĖ - LEVIN, lietuvė advokatė, patarnauja visuose teisiniuose reikaluose. Kalba ir lietuviškai. 325 Broadway, Suite 504, New York, N.Y. 10007. Tel. 212 962-5810.

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.
Kasolino
MEMORIALS
66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282 ; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖLĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

VYTIS
KELIONIŲ IR TURIZMO
AGENTŪRA
- LĖKTUVAI
- LAIVAI (CRUISES)
- TRAUKINIAI (AMTRAK)
- AUTOBUSAI
- NUOMOJAMOS MAŠINOS
- VIEŠBUČIAI
- ĮDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS
GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ
MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELĖMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA
VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
2129 KNAPP STREET
BROOKLYN, N. Y. 11229
TEL.: 718 769 - 3300, FAX 718 769 - 3302

DARBININKAS The Lithuanian Weekly Published by Franciscan Fathers

341 HIGHLAND BLVD. BROOKLYN, NY 11207

Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964

Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637

Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year $30.00. Single copy $1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in July

POSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Visi Šventieji ir Vėlinės

"Išnyksiu kaip dūmas,
neblaškomas vėjo,
Ir niekas manęs neminės"!

Tuo Maironio minoriškuose žodžiuose slypi dvejopa tiesa apie Asmens ir Bendruomenės santykį.

Asmuo nori išlikti gyvas. Gyvas ne tik metafizine prasme — amžinybėje; gyvas ir sociologine prasme — Bendruomenėje; gyvas savo darbu indėliu į bendrą gerovę; gyvas savo įmintom pėdom bendruomenės istorijos kely.

Bendruomenė Asmenį eksploatuoja. Kai išsemia iš jo viską, ką galėjo, dairosi kitų. Čia ir prasmingas Maironio anas minoriškas žodis — "ir niekas manęs neminės".

Krikščioniška kultūra taiso šį, sakytum, egoistišką, biologišką santykį tarp Asmens ir Bendruomenės. Ji įpareigoja Asmenį dirbti kitų gerovei — "mylėti artimą". Ji įpareigoja ir Bendruomenę Asmens atgimimą palaikyti gyvą, nors jis būtų miręs.

Tuo dvejopu įpareigojimu kuriama tauresnė, visuotinė Bendruomenė — gyvųjų ir mirusiųjų bendravimas. Tai kartojame ir katalikų Bažnyčios Credo maldoje — tikėjimo išpažinime. Tam bendravimui išreikšti ir pabrėžti yra skirta ir viena ypatinga diena — Vėlinės.

Kokia gyva ir įvairiaspalvė yra Vėlinių tradicija visose tautose — civilizuotose ir necivilizuotose! Tai krikščioniško ir prieškrikščioniško pasaulio tradicija.

Prieškrikščioniškosios epochos žmonės dėjo ant kapų valgius. Krikščioniškasis žmogus dega žvakeles, meldžiasi.

Tokia žmogaus prigimtis: jis išreiškia save regimais ar girdimais ženklais. Ir duona ant kapo, ir žvakelės, ir maldos žodžiai bei veiksmai reiškia dvejopą žmogaus tikėjimą: tikėjimą gyvenimu anapus mirties slenksčio; tikėjimą bendravimu tarp gyvųjų ir mirusiųjų.

Susimąstymas apie ryšį su mirusiais gali duoti dvasinės ramybės ypač šios dienos neramiam žmogui. Neramiam dėl to, kad jis jaučiasi vienišas. Vienišumas yra giliausias nusiskundimas, girdimas dabar iš didmiesčio žmogaus.

Valandėlei sutelkus mintis ties iškeliavusiaisiais anapus ribos, gal ims švelnėti anas vienišumo jausmas. Gal ims rastis jausmas, kad nesame vieni; kad esame vienybėje su artimaisiais.

O tie artimieji yra ne tik mylimieji siaura prasme šeimos nariai. Artimieji yra ir visos tautos mylimieji — Lietuvoje buvo lankomi žuvusių savanorių sukilėlių, partizanų, tautos veikėjų kapai...

Jie prisimenami ir kitomis progomis, bet Vėlinių dieną kiekvienam lietuviui širdis iš naujo leidžia pajusti, kokia plati yra lietuviškoji šeima — šalia gyvųjų visuose kontinentuose joje yra tie, kurie šiame krašte iškeliavo amžinybėn ir tie, kurie Lietuvos miškuose liko be kapo; tie, kurių kaulai liko stepėse bei tundrose Kazachstane ar prie Pečioros; ir tie, kurie amžinybėn iškeliavo pro Vilniaus Liubiankos, Vladimiro, Stutthofo kalėjimus bei lagerius; ir tie, sušaudyti bei nukankinti.

Didelė yra mūsų mirusiųjų bendruomenė. Daug joje yra kankinių ir šventųjų. Šventųjų, kurie nėra įtraukti į sąrašus, bet kurių skaičius yra didesnis už kalendoriuose surašytus.

Jie visi tebūna su pagarba ir meile prisiminti ypač Visų Šventųjų dieną ir per Vėlines.

JAV LB XIII-OJI TARYBA SUSIRINKO Į PASKUTINĘ SESIJĄ

KĘSTUTIS K. MIKLAS

(tąsa iš praeito nr.)

Finansinė padėtis

Atrodė, kad Lietuvių Bendruomenės darbai, atgavus Lietuvai nepriklausomybę, sumažės. Priešingai jie nemažėja, bet vis didėja. Ir dėl to, kad dabar reikia padėti Lietuvai naujose srityse, kurių anksčiau nebuvo. Tos pagalbos ypatingai reikia Lietuvos ekonomikai atstatyti, reikia jos švietimo ir socialinėse sferose. Ir visam tam reikia daug lėšų, kai kuriais atvejais daugiau negu praeityje.

Lietuvos laisvinimo etapas jau pasibaigė. Žmonių jausmai atvėso, taip pat ir norai padėti nuteriotos Lietuvos atstatyme. Aukos Vasario 16-osios minėjimų proga beveik per pusę sumažėjo. Nežiūrint to, kad LB Krašto valdybai iš tų aukų net 30% reikia atiduoti PLB valdybai, ji vis dėl to pajėgė verstis. Dėl tų 30% vyksta nesutarimas tarp tų abiejų valdybų. Šis reikalas yra gan opus ir turėtų būti persvarstytas, dėl tos duoklės dydžio PLB valdybai.

Pagal pateiktą apyskaitą, 1993 metai buvo pradėti su likučiu iš 1992 metų 318,415 dolerių sumoje ir iki šių metų birželio 30 dienos ji pakilo iki $710,376. Tai yra konsoliduotos pajamos visų JAV LB institucijų. Atskaičius visas iki birželio 30 dienos padarytas išlaidas, ta suma sumažėjo iki $316,027. Tos dienos balansas buvo sekantis: $96,872 Socialinių Reikalų tarybos ižde, $65,187 Švietimo tarybos ižde, $54,027 Tautinių Šokių Instituto ižde, $77,815 Krašto valdybos iždė, $19,751 anglų kalba leidžiamo žurnalo "Bridges" iždė ir $2,192 "Dovana Lietuvai" sąskaitoje. Įdomus faktas, kad "Bridges" žurnalas operuoja ir neša pelną, kai tuo tarpu PLB leidžiamas "Pasaulio Lietuvis" net ir su $10,000 parama, gauta iš PLB Fondo, iš Lietuvių Fondo ir iš Krašto valdybos nepajėgia galo su galu suvesti.

Apreiškimo parapijos bažnyčioje spalio 24 d. buvo iškilmingos pamaldos, įteikus popiežiaus Jono Pauliaus II medalį "Pro Ecclesia et Pontifice" prof. dr. Aldonai Janačienei. Prie altoriaus iš k.: kun. Vytautas Palubinskas, vysk. Paulius Baltakis, OFM, kun. Jonas Pakalniškis, kun. prof. W. Jaskievicz, SJ.
Liudo Tamošaičio nuotrauka

Šioje sesijoje buvo pristatyta ir patvirtinta Krašto valdybos $146,900 pajamų ir išlaidų sąmata. Taip pat nutarta uždaryti "Dovaną Lietuvai" sąskaitą ir esantį likutį joje perkelti į Krašto valdybos iždą.

Tarybos finansų komisijos pasiūlymu socialinių reikalų taryba ir jos žinioje esantis "Seklyčios" restoranas privalo turėti atskiras sąmatas.

Tarybos Švietimo komisijos pasiūlymu ši sesija patvirtino, kad ir ateity kasmet rugsėjo mėnuo yra skiriamas tik švietimo paramos reikalams ir jokie kiti vajai neturi būti organizuojami.

Visuomeninių reikalų tarybos žinioje esančią būstinę Washingtone yra svarbu išlaikyti ir pritarta jos išlaikymui paskelbtam vajui.

Nėra kvorumo

Tarybos Visuomeninių reikalų komisijai pristatant net 14 savo siūlymų svarstymui, ilgėliau buvo stabtėlta prie pastangų dėl įtakos į Lietuvos vyriausybę visais jautriais išeivijai klausimais, kaip pilietybės, nuosavybės ar muitų. Buvo siūloma, kad prie PLB valdybos būtų įjungti Kanados ir JAV LB atstovai. Po ilgų diskusijų, pasiūlius šį klausimą balsavimui, buvo pareikalauta patikrinti ar salėje yra pakankamai tarybos narių. Patikrinus, pasirodė, kad ir vėl kvorumo nėra, ir nuo to momento iki sesijos pabaigos jokių balsavimų nebuvo. Visų komisijų siūlymų ir nutarimų priėmimo klausimas buvo paliktas Prezidiumui, kad jis pravestų balsavimą per vieną mėnesį korespondenciniu būdu.

Diskusijos tęsiamos

Nežiūrint susidariusios padėties, diskusijos įvairiais klausimais buvo tęsiamos toliau.

Religinių reikalų komisija, pareiškė, kad yra susidariusi problema dėl pirmininko šiai komisijai. Nesurandant dvasiškio šiai komisijai pirmininkauti, iškilo šis komisijos reikalingumo klausimas — ar ji reikalinga, ar ne.

Jaunimo sąjunga taip pat dare savo pranešimą apie ateinančiais metais įvykstantį Pasaulio Lietuvių Kongresą Lietuvoje. Ir jam reikia finansinės paramos. Bus vajai pinigams sukaupti. Taryba pageidavo, kad šiai rinkliavai būtų išvengtas Vasario 16-sios minėjimo laikotarpis.

Diskusijose apie Socialinių reikalų tarybos veiklą buvo pasiūlyta, kad taryba neapsiribotų vien tik Chicaga, o plėstųsi į periferiją — į apylinkes.

Praėjusių metų sesijoje įsteigta tik vieniems metams Ekonominių reikalų taryba per trumpą laiką sugebėjo puikiai veikti, suorganizuoti Verslo konferenciją, nepareikalaudama stambesnės finansinės paramos iš Krašto valdybos. Buvo siūloma, kad tos tarybos veikla būtų plečiama, steigiant prie visų LB apylinkių Ekonominių reikalų tarybos būrelius. Dėl tolimesnio šios tarybos egzistavimo klausimas nebuvo išspręstas. Nesant kvorumui, nebuvo balsuota. Buvo siūloma, kad šią tarybą reikia patvirtinti kaip nuolatinę, jos veiklos gaires apibrėžti JAV LB įstatuose ir pateikti balsavimui korespondenciniu būdu.

Krašto valdybos vicepirm. Gintaras Čepas pasiūlė JAV LB apygardų ribų pertvarkymo planą. Bet ir čia sprendimo nepadaryta dėl nesamo kvorumo.

Tarybos komisija organizaciniams reikalams pagyrė Krašto valdybos iniciatyva surengtus apygardų pirmininkų metinius suvažiavimus ir siūlė, kad tai būtų tęsiama ir toliau, įjungiant į juos ir apylinkių pirmininkus.

(nukelta į 4 psl.)

DARIUS IR GIRĖNAS

JŲ SKRYDŽIO 60 METŲ SUKAKTĮ PRISIMENANT

18

PAULIUS JURKUS

Subankrutavusi bendrovė pakeitė savo vardą ir vėl vertėsi vežiodama keleivius. Bendrovė dabar pasivadino Atlantic Cab Co. Stasys Girėnas prie šios bendrovės jau neprisidėjo. Jis jautė, kad per ilgai važinėjo žemės keliais, dabar reikia išmėginti padangių kelius.

Hub Cab Co, ar tik nebuvo pirmoji pasaulyje lietuvių automobilių susisiekimo bendrovė? Prie jos organizavimo daug prisidėjo Stasys. Ir kaip keista, iš lietuviško kaimo atėjęs vaikinas į didmiestį įsisavina moderniąją techniką: važinėja motociklais, automobiliais. Ir kai jis galėjo jaustis pagalvojęs, kad Lietuvoje jis turėjo tik arklių transportaciją, kad jam jokiu būdu ten nebuvo įmanoma įsigyti motociklą, automobilį. Ir jis su pasididžiavimu užsidėdavo šiaudinę, aštriu kampu užlenktą skrybėlę, taip mėgstamą amerikiečių. Iš tos skrybėlės ir galėjai pažinti, kad čia amerikietis.

Jis ir neįstojo į naujai suorganizuotą automobilių transporto bendrovę, o galvojo, kaip reikia įsigyti nuosavą lėktuvą.

Perka sportinį lėktuvą

Važinėdamas automobiliu, S. Girėnas taupė pinigus, kad galėtų įsigyti lėktuvą. 1924 metų pabaigoje, susidėjęs su švedu E. Larsonu, nupirko sportinį trijų vietų lėktuvą. Abu dar nemokėjo skraidyti, abu lankė skraidymo mokyklą. Stasys dar ir laiko mažiau turėjo, nei tas švedas, — Stasys turėjo šoferiauti ir vežioti keleivius. Stasys skraidė tik retkarčiais, kai turėdavo laiko.

Dar besimokant skraidyti, jį ištiko nelaimė, ir jis vos neužsimušė.

1925 m. rugsėjo 20 d., sekmadienį, Stasys susitarė su švedu E. Larsonu paskraidyti lėktuvu ir padaryti kelias kilpas. Abu pakilo. Lėktuvą valdė Larsonas. Jie pakilo į didelį aukštį ir pradėjo greitai leistis žemyn. Kai jau buvo arti žemės, Larsonas per daug staigiai pakeitė skridimo kryptį ir per aukštai iškėlė lėktuvo priekį, nevartodamas motoro. Lėktuvas staiga ėmė kristi žemyn. Lėktuvas jau buvo per žemai, ir jo suvaldyti nebuvo galima. Lėktuvas trenkėsi į žemę.

Larsonas išliko sveikas, o Stasys buvo sužeistas. Į jo krūtinę buvo atsimušęs motoras ir visas jo kūnas buvo aplietas gazolinu ir alyva. Laimė, kad lėktuvas neužsidegė.

Kai nuo Stasio nukėlė motorą, jis mėgino atsikelti, bet pajuto didelį skausmą. Nuvežus į ligoninę, paaiškėjo, kad sulaužyta jo koja, įlaužti 3 šonkauliai ir labai sunkiai sužeisti viduriai. Niekas nemanė, kad taip sunkiai sužeistas Stasys galės pasveikti.

Su sulaužytais šonkauliais Stasys kelias dienas buvo be sąmonės. Ligoninėje išbuvo 9 savaites, paskui vaikščiojo su ramentais. Artimieji jį stengėsi atkalbėti nuo tolimesnio skraidymo, bet jis nepasidavė. Vis kalbėdavo, kad jis skraidys su lėktuvu. Tuo metu jis užeidavo į Dariaus motinos restoraną ir ten su ja susipažino. Ir ta kalbėjo tą patį: saugokis lėktuvo. Kol sugijo kaulai, kol atsitaisė sveikata Stasiui, praėjo net pusantrų metų.

Vėl skraido lėktuvu

Su tuo pačiu švedu Larsonu ir dar su trečiu lakūnu Girėnas 1927 metų pavasarį pirko kitą vartotą lėktuvą. Savarankiškai vienas pats pradėjo skraidyti 1927 m. kovo 8 d.

Nuo tada jis jau dažnai skraidydavo vienas ir net keleivius vežiodavo. Trečias lėktuvo bendras savininkas lėktuvą buvo truputį aplaužęs. Sutaisytą lėktuvą išmainė į geresnį, o tą — dar į greitesnį — WACO 9, kuriuo Stasys ilgai skraidė. Tą lėktuvą jis vėl išmainė į dar geresnį.

Skraidymo meno mokėsi atsidėjęs. 1925-1927 metais lankė skraidymo mokyklą, kuriai sumokėjo net 500 dol.

Susipažįsta su Dariumi

Stasys su Dariumi susipažino 1927 metais, jam grįžus iš Lietuvos į Ameriką. Pirmąjį savo skraidymą Amerikos padangėse kapitonas Stepas atliko Stasio lėktuvu. Darius jau nuo tada bendradarbiavo su Stasiu Girėnu. Darius jį kvietė dalyvauti pirmoje lietuvių aviacijos šventėje 1929 m. birželio 30 d. Stasys buvo atskridęs su savo lėktuvu, tačiau buvo audra, ir keleivius vežiojo tik Darius, kuris turėjo didesnę praktiką skraidyti.

Už figūrinį skraidymą, mirties kilpas jis amerikiečių aviacijos šventėje laimėjo net trofėjų. Gavęs transporto piloto leidimą, sėkmingai paskaidrinęs kelis tūkstančius žmonių.

Varge išauklėtas

Stasys buvo išauklėtas varge ir skurde, visada buvo kuklus, ramus, mažai šnekus ir geros širdies.

Gyveno kukliai ir net skurdžiai. Sunkiai jį palietė depresijos metai, bet ir juos pergyveno. Pačiu sunkiausiu laiku Girėnas skraidė lėktuvu, darydamas visokias kilpas. Ir tas vėl jį sugrąžino į gyvenimą, padėjo nugalėti visas kliūtis. Todėl atsidėjo didžiajam savo troškimui — nugalėti Atlantą.

Petro Jurgėlos vaidmuo

Kapitonas Petras Jurgėla, Dariaus ir Girėno biografijos autorius, 1931 metais buvo pakviestas į "Draugo" dienraščio redakciją dirbti. Ten jis rado J. Miliaus rašinį, kad Darius rengiasi skristi lėktuvu į Lietuvą. Rašinys buvo išspausdintas "Drauge" ir jau sukėlė didesnį dėmesį. Redakcijoje atsilankė Darius ir susipažino su Petru Jurgėla.

1932 metų birželio pradžioje pas Petrą Jurgėlą atėjo Darius su jaunu lakūnu ir pasisakė, kad su juo skris į Lietuvą. Stasys Girskis-Girch paliko Petrui Jurgėlai gerą įspūdį. Po kelių dienų, kai Darius atėjo vienas, Jurgėla paklausė, ar Girskis yra tikras lietuvis. Darius patvirtino, kad tikras lietuvis ir dargi žemaitis. Jurgėla Dariui paaiškino, kad Girskio pavardė skamba kiek nelietuviškai, o išskridus į tokią garbingą ir atsakingą kelionę, geriau būtų turėti tikrą ir aiškią lietuvišką pavardę. Pagalvojęs, kad ši pavardė sudaryta iš Giria, Jurgėla pasiūlė sulietuvinti Girskio pavardę: Girėnas. Darius kelis kartus tai pakartojo: "Girėnas, Girėnas". Ir jam skambėjo gerai.

Kitą dieną jie abu Girskiui pasiūlė sulietuvinti pavardę. Jis nedvejodamas iš karto sutiko ir tapo Girėnu. Nuo tos dienos jis daugiau nesivadino nei Girskiu, nei Girčium-Girch.

Vėliau Stasys Girėnas jau Petrui Jurgėlai pasakojo, kad jis svajojo perskristi Atlantą. Žadėjęs pirkti su kitu lakūnu lėktuvą ir skristi į Airiją.

1932 metų pavasarį Darius jam pasiūlė drauge pirkti lėktuvą ir skristi per vandenyną ne į Airiją, bet tiesiai į Lietuvą, be nutupimo.

(Bus daugiau)

GYVENANT AMERIKOJE, SVARBU SUSIORIENTUOTI

Social Security pensijos Lietuvoje

Amerikos piliečiai, išsitarnavę Social Security pensijas Amerikoje, jas gali gauti ir nuvažiavę į Lietuvą.

Nepiliečiai — legalūs nuolatiniai gyventojai (žalią kortelę), kurie yra išsitarnavę pensiją Amerikoje, tą pensiją Lietuvoje gali gauti tik 6 mėnesius. Po to pensija yra nutraukiama ir, grįžus atgal į Ameriką, reikia iš naujo tą pensiją išsirūpinti.

Social Security įstaiga reikalauja, kad jūs reguliariai jai praneštumėte įvairius gyvenimo pasikeitimus, nesvarbu ar jūs gyvenate Amerikoje ar Lietuvoje, būtent: gyvenamos vietos pakeitimas, pasikeitimas vedybinio gyvenimo, jei pradėjote dirbti ir koks uždarbio dydis, mirtis šeimoje, vaiko įsisūnijimas, pensijos — ne Social Security — gavimas, šalutines pajamos. Jeigu šių informacijų nepranešate Social Security įstaigoje, jums gali nutraukti ar visai atimti pensiją. Gyvenant Lietuvoje, šiuos visus pasikeitimus jūs tvarkote — pranešate Amerikos Ambasadoje esančiam Social Security įstaigos atstovui. Jeigu jums, būnant Lietuvoje,dingsta ar negaunate pensijos čekių, jūs turite kreiptis į Amerikos Ambasadą.

Social Security pensijos reikalus turi tvarkytis pats asmuo, negali to daryti kitas jo įgaliotas.

Medicare draudimas nepadengia jokių gydimo sąskaitų už Amerikos ribų. Jeigu išvažiuojate iš Amerikos ilgesniam laikui į Lietuvą ar kur kitur, norėdami sutaupyti pinigų, galite nemokėti Medicare mokesčio. Jei išvykstate iš Amerikos trumpam laikui, tai būtų išmintinga nenutraukti Medicare draudimo mokesčio. Jei nutraukiate Medicare draudimą - mokestį, kai grįšite, turėsite iš naujo užsiregistruoti ir kol vėl galėsite pradėti Medicare draudimo patarnavimais naudotis, gali užtrukti net 7 mėnesius.

Amerikos pilietybė, žalios kortelės ir įvairios privilegijos

JAV pilietis gali balsuoti, gali dirbti federalinės valdžios įstaigose, gali gauti Amerikos pasą ir išvažiuoti iš krašto kiek nori ir kada nori, gyventi kitame krašte kiek nori ir gauti Amerikos pensiją. Amerikos pilietis yra Amerikos valdžios apsaugotas kituose kraštuose. Amerikos pilietis negali būti deportuotas. Natūralizuotam Amerikos piliečiui turi pirma atimti pilietybę, ir tik tada jis gali būti deportuotas. Pilietybę galima atimti, jei asmuo pildydamas pilietybės dokumentus melavo arba nusikalto narkotikų ar nelegalių ginklų naudojimu.

Amerikos pilietis gali iškviesti savo žmoną ir vaiką nepilietį be jokio laukimo, gali pakviesti į šį kraštą tėvus, brolius, seseris, vedusius vaikus.

Legalus Amerikos gyventojas (turįs žalią kortelę): negali balsuoti, negali dirbti federalinio darbo, nėra apsaugotas Amerikos įstatymų už Amerikos ribų, negali gauti Amerikos paso, negali gauti Amerikos pensijos kitame krašte, negali atsikviesti (nuolatiniam gyvenimui — red. past.) tėvų, brolių, seserų. Gali atsikviesti žmoną ir nevedusius vaikus, bet turi laukti ilgą laiką. Išvažiuojant iš krašto ilgiau nei metam laiko turi gauti grįžimo atgal dokumentą, ir turi turėti gerą pasiaiškinimą, kodėl ilgai buvo išvažiavęs, kitaip gali prarasti teisę Amerikoje gyventi. Jeigu dažniau ilgesniam laikui išvažiuoja, gali reikėti imigracijos teisėjui įrodyti, kad gyvenama vieta yra Amerika, būtent, turi čia nuosavybę, banko sąskaitą, moka federalinius mokesčius ir t. t.

-o-

Informacija surinkta iš Social Security įstaigos darbuotojų, įvairių leidinėlių ir imigracijos advokatų.

Birutė Jasaitienė
JAV LB Krašto Valdybos Socialinių reikalų tarybos pirmininkė,
2711 West 71st St., Chicago, IL 60629. Tel. 312 476-2655, Fax 312 436-6909.

— **Lietuvos teisingumo ministras J. Prapiestis** rugsėjo 30 d. susitiko su Švedijos parlamento Konstitucine komisija, kuriai vadovauja G. Peterson. Komisijos vizito tikslas — stiprinti Švedijos Riksdago ir Lietuvos Seimo ryšius. Tartasi apie nusikalstamumą Lietuvoje, spaudos laisvės padėtį ir kitas teisines problemas.

— **Lietuvos policijos** įkūrimo 75-osios ir atkūrimo 3-osios metinės paminėtos spalio 2 d., Angelų Sargų šventės proga. Sveikinimus Lietuvos policijos pareigūnams atsiuntė prezidentas A. Brazauskas ir ministras pirmininkas A. Šleževičius.

— **Zoknių aerouostas,** paliktas rusų kariškių, netrukus turėtų būti atidarytas skridimams. Aerouostą norėtų išsinuomoti ir užsieniečiai.

Vysk. Antano Baranausko paminklo pašventinimas Anykščiuose 1993 m. rugpjūčio 29 d. Iš kairės: Troškūnų klebonas kun. Saulius Pilipavičius, Anykščių klebonas mons. Albertas Talačka, Panevėžio vysk. Juozas Preikšas, lietuvių išeivijos vysk. Paulius A. Baltakis, OFM. Onos Pajėdaitės nuotrauka

PAGERBTAS VYSK. ANTANAS BARANAUSKAS

Anykščiuose rugpjūčio 28-29 dienomis buvo pagerbtas Antanas Baranauskas — vyskupas, poetas, mokslininkas.

Šeštadienį miesto kultūros rūmuose surengtame Antano Baranausko kūrybos vakare vyko naujausio "Vagos" leidinio — prof. R. Mikšytės trijų dešimtmečių darbo "Antanas Baranauskas" — sutiktuvės.

Monografija, anot ją apibūdinusios prof. V. Daujotytės, supažindina šiandieninę lietuvių kartą su A. Baranausko didybe.

Monografijos autorė atskleidė anykštėnams savo gyvenimo tikslą: priartinti "Anykščių šilelio" autorių, leisti pažintį jį ne tik kaip didį poetą, bet ir kaip didį žmogų, didį lietuvį.

Jau ruošiamas septynių tomų A. Baranausko rašytinis palikimas, kuriame atskiri tomai bus skirti jo poetinei kūrybai, lietuvių kalbos tyrinėjimams, matematikos teoriniams darbams, tautosakos rinkiniui, pamokslams bei Šv. Rašto vertimui.

Vakare, perpintame posmais, dainomis ir giesmėmis, A. Baranausko vietą ir reikšmę XIX a. Lietuvos istorijoje apibūdino išeivijos poetas K. Bradūnas, skandinaviška mąstysena bei jos įtaką A. Baranauskui analizavo poetas S. Geda, istoriko akimis į poetą ir vyskupą pažvelgė prof. A. Tyla.

Sekmadienį Šv. Mato bažnyčios klebonas mons. A. Talačka pamoksle sugretino du išskirtinus šio šimtmečio Anykščių įvykius: amžiaus pradžioje neturtingoje parapijoje pastatytą aukščiausią Lietuvos bažnyčią ir tądien atidengiamą paminklą Antanui Baranauskui.

Mišias aukojo Panevėžio vyskupas J. Preikštas, išeivijos lietuvių vyskupas, kilimo anykštėnas P. Baltakis, OFM, ir Panevėžio vyskupijos kancleris mon. J. Juodelis.

Pamaldose dalyvavo Prezidentas A. Brazauskas, Seimo nariai V. Landsbergis, L. Alesionka, F. Kolosauskas, S. Šaltenis, rašytojai mokslininkai, kultūros veikėjai.

Šalia Šv. Mato bažnyčios pagal architekto Ričardo Krištopavičiaus projektą įrengtoje Vyskupo aikštėje rugpjūčio 29-osios popietę vysk. P. Baltakis pašventino granito paminklą Antanui Baranauskui.

Anot Anykščių rajono tarybos pirmininko A. Gražio, šis skulptoriaus Arūno Sakalausko dvejų metų triūso vaisius sujungė dvi A. Baranausko dalis, kurias laikas buvo suskaldęs į poeto biustą greta garsiosios klėtelės ir vyskupo biustą Anykščių bažnyčioje. Šį paminklą, kaip teigė Rašytojų sąjungos pirmininkas V. Martinkus, paruošė pats A. Baranausko gyvenimas, pasiekęs tokį dvasingumo laipsnį, už kurio jis jau nebenutrūksta. Prezidentas A. Brazauskas prašė išsaugoti pagarbą iškiliajai asmenybei ne tik paminklo atidengimo proga. Priminęs, jog dainiaus žodžiai sklido juodžiausiu Lietuvos istorijos laikotarpiu, profesorius V. Landsbergis prilygino A. Baranauską psalmių kūrėjams.

"Sudieu, Lietuva", — dainavo šio šimtmečio pradžios anykštėnai, išlydėdami tautiečius į užjūrius laimės ieškoti. "Neįveiksi, sūnau, šiaurės", — vadino savo laikraštėlį pokario Anykščių krašto partizanai, atmindami prieš šimtmetį A. Baranausko parašytus žodžius. Paminklas ant Šventosios kranto, anot profesoriaus A. Tylos, ne vien A. Baranauskui — jis ir prisikėlusiai lietuvių tautai.

JAV LB XIII-OJI TARYBA SUSIRINKO Į PASKUTINĘ SESIJĄ

(atkelta iš 3 psl.)

Rinkimai į naująją tarybą

Šios XIII-sios Tarybos trijų metų kadencija baigiasi. Į naująją tarybą rinkimai įvyks ateinančių metų gegužės mėnesio pirmąjį savaitgalį. Krašto valdyba yra įpareigota oficialiai paskelbti rinkimų datą, rinkimų taisykles ir sudaryti vyriausią rinkimų komisiją iki šių metų gruodžio 31 dienos. Apygardų rinkiminės komisijos turi būti sudarytos ir paskelbtos iki 1994 m. sausio 31 d., o apylinkių komisijos — vasario 28 d. Kandidatų į Tarybą pasiūlymas taip pat baigiasi vasario 28 d. Pageidauta, kad kandidatai būtų tik tokie, kurie dirba bendruomeninėje veikloje ir būtų pajėgūs dalyvauti visose tarybos sesijose. Kandidatai privalo iš anksto žinoti, kad išrinkimas į tarybą nėra garbės reikalas ar koks tai populiarumo patikrinimas, bet įsipareigojimas dirbti, diskutuojant ir sprendžiant viso krašto bendruomeninius reikalus. Jie taip pat turi žinoti, kad už dalyvavimą sesijose dvi ar tris dienas, už registraciją, už kelionę į jas, už nakvynę ir maistą reikia patiems apsimokėti. Ir tas "malonumas" už dalyvavimą tik vienoje sesijoje kasmet pareikalaus nuo 300 iki 600 dolerių, priklausomai nuo vietovės, kur sesija bus šaukiama.

Galutinės išvados

Aplamai, šioje XIII Tarybos sesijoje vyravo darbinga nuotaika. Gaila, kad dėl kvorumo stokos nebuvo galima padaryti visų sprendimų. Reikia papriekaištauti Tarybos prezidiumui, kad darbotvarkė buvo perkrauta. Nepriklausančių bendruomenei organizacijų, kaip APPLE, Lithuanian Mercy Lift ir US Baltic Foundation, pranešimai, nors ir buvo labai informatyvūs, neturėjo užimti sesijos bragaus laiko svarstymams. Jie galėjo būti daromi sesijos dalyje po vakarienės. Po visos dienos įtempto posėdžiavimo žmonės yra pavargę ir nėra pajėgūs rimtiems sprendimams.

Šios sesijos diskusijose išryškėjo ir dabartinės valdybos veikla, kuriai vadovauja jau Amerikoje gimęs, tautiniu idealizmu persiėmęs, Vytas Masiūnas. Krašto valdybos dėmesys Lietuvai, einančiai sunkiu valstybingumo tvirtinimo keliu, neužgožė bendruomeninės veiklos reikalų. Krašto valdybos visuomeninio — politinio pobūdžio konferencijos, kai kurių mūsų veikėjų pasmerktos dėl išlaidumo, praėjo ne tik be nuostolių, bet ir atnešė naudą, suartinant išeiviją su Lietuva ir jos dabartiniais oficialiais žmonėmis.

JAV LB XIII Tarybos paskutinės sesijos metu pagerbtas dr. Petras Kisielius, vienintelis narys visoje LB Tarybos istorijoje nepraleidęs nė vienos sesijos. Šalia JAV LB dabartinės Tarybos prezidiumo pirmininkas Vytautas Kamantas. Kęstučio Miklo nuotrauka

---

— **Stuttgarte**, stambiame pietų Vokietijos pramonės centre, spalio 8 d. atidaryta Lietuvos Pramonės ir prekybos ministerijos prekybos atstovybė. Atstovybės atidarymo iškilmėse dalyvavo pramonės ir prekybos ministro K. Klimašausko vadovaujama delegacija.

KĄ GENERALINIS KONSULAS VEIKĖ NEW HAVEN, CT?

Skaitytojams prašant patikrinti ar Lietuvos Generalinis Konsulas Linas Kučinskas tikrai yra metus dirbęs Yale universiteto tarptautinių studijų centre, kaip jis pats teigė savo pareiškime "Darbininke" (1993 m. spalio 1 d., Nr. 38, psl. 6), "Darbininko" redakcija raštu užklausė Yale Center for International and Area Studies apie p. Kučinsko eitas pareigas.

Yale Center for International and Area Studies direktorius prof. Gaddis Smith atsakė raštu, kad Yale universitetas Linui Kučinskui buvo suteikęs teisę nuo 1989 m. gruodžio 1 d. iki 1990 m. birželio 30 d. nemokamai naudotis universiteto bibliotekomis. Linas Kučinskas Yale universitete nėra niekada nei dirbęs, nei turėjęs pareigų ir jokio atlyginimo iš Yale universiteto nėra gavęs.

Duok Darbininką paskaityti tiems, kurie jo neprenumeruoja, paskui paragink užsisakyti.

NEPAJUDINAMA ŠVENTA LDDP VIENYBĖ

(atkelta iš 1 psl.)

LDDP užgimė iš monolitinio Lietuvos komunistų partijos branduolio, ieškodama nacionalinių idėjų, tikėdamasi sužavėti lietuvių tautą. Petkevičius prisimena Sąjūdžio gimimą: "1988 metais Terleckas sakė - nereikia trispalvės, o aš sakiau reikia. Darbai greit užmirštami. Partijoj Sąjūdis atsirado. Po to prisiplakė kiti".

Įdomios rašytojo mintys, kurioms prieštarauti sunku, nes tokio akivaizdaus melo dar nė vienas politikas nedrįso skleisti. Tiesa, Petkevičius yra ne tik politikas, bet ir rašytojas. Dėl vieno abejoti netenka: darbai greit užmirštami.

Įdomiausia, kad Petkevičius teigia, jog skilimas brendo seniai, bet jis pats buvęs vienas iš stabdžių.

Tarp pasirašiusiųjų LDDP programos grupės (toks oficialus jos pavadinimas) pareiškimą yra ir M. Stakvilevičius. Nesunku prisiminti, kad būtent jo parašo trūksta ant Lietuvos valstybės nepriklausomybės atstatymo kovo 11-osios akto. Kodėl deputato nebuvo tą vakarą Seime? Jis traukiniu skubėjo į Maskvą, kad asmeniškai M. Gorbačiovui praneštų apie ruošiamą Lietuvos nepriklausomybės atstatymą. Deja, Stakvilevičius nespėjo laiku raportuoti, todėl ir tankų Vilniuje kovo 11-osios ryte nebuvo matyti. Norėtų M. Stakvilevičius šiandien pasirašyti po Nepriklausomybės aktu, ak, kaip norėtų, tačiau, deja, per vėlu.

Nesuskubęs sustabdyti Lietuvos nepriklausomybės, Stakvilevičius puolė kurti Seime komunistų frakciją, kad tvirtas partijos kumštis nenusilptų. Brazauskas tuo laiku užėmė socialdemokratinę kryptį - juk kaip kitaip grįši į valdžią. Reikėjo "uždažyti" praeities darbus. Tačiau tai nereiškė, kad Brazauskas pamiršo Stakvilevičiaus bei Petkevičiaus nuopelnus partijai.

Šiandien kai kam gali pasirodyti, kad LDDP suskilo, kad silpnėja Lietuvos komunistai - jie nebevieningi. Deja, to neįvyko. LDDP pakeitė savo strategiją: nusprendė pasidalinti į skirtingas taktikas turinčias grupuotes. Viena grupė valdžioje gali pakeisti kitą, jei ši nesėkmingai vadovauja kraštui (kas dabar ir vyksta), o bendras tikslas būtų pasiektas - valdžia išliktų LDDP rankose. Žaidžiant grupuočių kūrimo žaidimus, bandoma sukurti demokratijos vaizdą, o taip pat ir uždangą, kuri paslėptų seną tiesą: LDDP visada buvo ir liks vieninga, nes jos tikslai niekada nesikeitė. Vienas pagrindinių - "liaudies gerovės užtikrinimas" - buvo bandomas įgyvendinti seniai: ir Sibiro lageriuose, ir psichiatrinėse ligoninėse. Dabar tai bandoma daryti kitais metodais. Bet tikslas vis tiek toks pat - kilnus...

A. J.

IŠ LIETUVOS AMBASADOS WASHINGTONE VEIKLOS

Spalio 5 d. Ambasadoriaus padėjėja Angelė Bailey tarėsi su Pasaulinės baptistų sąjungos atstove Patricia Jones dėl medicininės aparatūros ir medikamentų pervežimo į Lietuvą. Pastaroji organizacija jau yra paruošusi 4 tonų siuntą.

Ambasadoje apsilankė JAV korporacijos "LSOP Services Incorporated" prezidentas Ronald J. Gilbert, viceprezidentė Ann Susan Gilbert bei Adolfas Vilimavičius, kuris yra atsakingas už ESOP dukterinės kompanijos veiklą Lietuvoje. Firma "ESOP Services International" specializuojasi privatizacijos srityje ir dirba su 6 įmonėmis Lietuvoje. Su svečiais susitiko ekonomikos ir prekybos skyriaus darbuotojai Linas Orentas bei Raimundas Ražanauskas.

Ambasadorius Stasys Lozoraitis ir ambasados patarėjas Jonas Paslauskas apsilankė pas JAV Atstovų Rūmų demokratą Richard Durbin. Susitikime taip pat dalyvavo Estijos ambasadorius Toomas Ilves bei Latvijos ambasados atstovas. Pokalbio metu buvo paliesta krizės Rusijoje problema, jos įtaka Baltijos šalims.

Spalio 6 d. Ambasadorius Stasys Lozoraitis drauge su kitais ambasados atstovais priėmė Nacionalinio Jaunųjų vadovų kongreso (National Young Leaders congress) grupę, kuriai papasakojo apie Lietuvos nūdieną ir praeitį, ekonomines ir politines sąlygas.

Spalio 15 d. Ambasadoje apsilankė Lietuvos Darbininkų sąjungos pirmininkė Aldona Balsienė, su kuria susitiko ambasadorius Stasys Lozoraitis ir jo padėjėjas Viktoras Nakas. Ši organizacija, įkurta 1989 metais, vienija Lietuvos darbininkus, koordinuoja jų veiklą bei gina jų interesus.

Vakare ambasadorius Stasys Lozoraitis dalyvavo Turkijos ambasadoje surengtame priėmime Turkijos nacionalinei šventei — Turkijos Respublikos paskelbimo dienai — paminėti. Turkijos ambasadorius Nuzhed Kandemir ambasadoje priėmė kitų šalių diplomatus, JAV vyriausybinių ir privačių agentūrų pareigūnus.

Spalio 18 d. Ambasados patarėjas Jonas Paslauskas, pirmas sekretorius Vytautas Žalys bei ambadoriaus padėjėjas Viktoras Nakas dalyvavo Nacionaliniame spaudos klube (National Press Club) įvykusioje Suomijos užsienio reikalų ministro Heikki Haavisto spaudos konferencijoje, kurioje buvo kalbama ir apie Baltijos valstybių bei šio regiono problemas.

Spalio 21 d. Ambasadorius Stasys Lozoraitis bei jo padėjėjos Danelė Vidutienė ir Arjana Samsonienė susitiko su Atviros Lietuvos Fondo programų direktoriumi Rimu Baniu. Ambasados Švietimo, mokslo ir technologijų skyrius bendradarbiauja su anksčiau minėtuoju fondu, aprūpinant Lietuvos mokslininkus įvairia literatūra.

Ambasadorius Stasys Lozoraitis ir jo padėjėja Danelė Vidutienė susitiko su iš Iowas valstijos atvykusiu organizacijos Rural Enterprise Adaptation Program [REAP) direktoriumi William Mueller. Ši organizacija Tauragėje yra įsteigusi Kaimo inovacinį centrą bei Inovacinį centrą Kaune.

Pulkininkas gaus pensiją

JAV Valstybės Departamentas pranešė, kad Valstybės Sekretorius Warren Christopher sutiko leisti Aleksander Einseln, JAV kariuomenės atsargos pulkininkui, tarnauti Estijos Gynybos pajėgų vadu.

JAV kongresmanas Dick Durbin kelis mėnesius dirbo, stengdamasis įtikinti JAV vyriausybę, kad ji leistų pulkininkui Einseln tarnauti jo gimtajai šaliai ir gauti JAV armijos pensiją. Durbin pasakė, kad jis yra patenkintas teigiamu Valstybės Departamento sprendimu.

Kadangi Valstybės Sekretorius Christopher informavo JAV armijos vadovybę apie savo sprendimą, tikimasi, kad artimiausiu laiku pulkininko Einseln pensija bus atstatyta.

Kongresmanas Durbin pasakė: "Pulkininko Einseln patirtis yra įnašas į naujai kuriamą Estijos demokratiją".

TAUTOS FONDO RAŠTINĖ VEIKIA NAUJOSE PATALPOSE

Jau du mėnesiai Tautos Fondo raštinė veikia naujose patalpose — 351 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Tautos Fondo tarybos posėdžio metu (rugsėjo 25 d.) įvyko naujųjų patalpų pašventinimas. Vysk. Paulius Baltakis, OFM, atsilankė Tautos Fondo raštinėje, palaimino patalpas ir palinkėjo Tautos Fondui geros sėkmės Kultūros Židinio kaimynystėje. Tautos Fondo valdybos pirmininkas Aleksandras Vakselis trumpame žodyje padėkojo Jo Ekscelencijai už pagalbą Tautos Fondui taip patogiai įsiruošti ir pakvietė visus dalyvius kuklioms vaišėms į Kultūros Židinio posėdžių menę. Viskas praėjo šventiškoje ir pakilioje nuotaikoje.

— **Lietuvos Respublikos Seime** priimtas Žmonių saugos darbe įstatymas, taip pat nutarimas dėl įstatymų įsigaliojimo tvarkos. Ta pačia proga buvo pranešta, kad šiemet darbe jau žuvo 96 žmonės (48 iš jų nuo gegužės mėn., kai buvo pradėtas svarstyti šio įstatymo projektas).

Dail. Adomo Galdiko gimimo 100 metų minėjimas vyko spalio 17 d. Kultūros Židinyje. Apie velionį dailininką kalbėjęs dail. V. K. Jonynas ir "Darbininko" redakcijos narys dail. Paulius Jurkus. Vytauto Maželio nuotrauka

Dail. Adomo Galdiko minėjimo dalyviai spalio 17 d. Kultūros Židinyje. Vytauto Maželio nuotrauka

PAMINĖTA DAIL.A. GALDIKO GIMIMO 100 METŲ SUKAKTIS

Dail. Adomas Galdikas atvyko į New Yorką 1952 m. gegužės 16 d. Čia jis sėkmingai dirbo, savo parodas rengė miesto galerijose, lietuvių kolonijose, audringai skleidėsi kaip dailininkas. Dail. A. Galdikas mirė 1969 m. gruodžio 7 d., jis buvo palaidotas New Yorke, Cypress Hills kapinėse. Brooklyne 1976 m. gegužės 9 d. atidaryta jo vardo galerija. Dailininko žmona Magdalena Galdikienė mirė 1979 m. gegužės 22 d. 1983 m. Brooklyne buvo surengta dailininko 90 metų sukakties minėjimas su didele paroda, kurioje buvo išstatyti 62 paveikslai.

Tai ir šiemet, švenčiant 100 metų sukaktį nuo dail. A. Galdiko gimimo, reikėjo sukaktį prisiminti. Sukaktuvinė paroda surengta 1993 m. spalio 17 d. (dailininko gimtadienio išvakarėse) Kultūros Židinyje.

New Yorke buvo minėta ir dailininko 60 metų amžiaus sukaktis. Tada — 1953 ir dar 1983 metais, minint 80 metų sukaktį, buvo daug kultūrinių jėgų, ir buvo įmanoma surengti ir parodas, ir paskaitas. Dabar mūsų pajėgos sumažėjo, išblėso ir interesai. Buvo manyta, kad didžioji Kultūros Židinio salė nesutalpins dailininko kūrinių. Taip, jų galėjo sutelkti daug, bet mums trūko jėgų ir žmonių tos parodos apiforminimui. Reikia kūrinius ir suvežti, čia saugoti ir globoti, po parodos — išvežioti. Tai reikalauja gana didelės tarnybos, kuri šiais laikais neįmanoma.

Teko pasitenkinti Židinio mažąja salę. Ten įsikurti vertė ir kitas motyvas: ar turėsime pakankamai publikos? Dailės parodos, literatūros vakarai, instrumentalistų koncertai reikalauja specialių lankytojų, kurių skaičius sumažėjęs.

Mažojoje salėje įsikūrėme visai gerai ir jaukiai. Paveikslai buvo paskolinti. Tėv. Leonardas Andriekus paliko 6 paveikslus, po du paveikslus atvežė Renata ir Tadas Alinskai, Vytautas Maželis, Galdikų giminaitė Regina Čepulytė-Šetikienė atvežė 8 paveikslus.

Visi paveikslai buvo iš vėlesnės dailininko kūrybos, gi Šetikienės — iš paskutinio dailininko periodo. Jų pilnai užteko, kad pajustum Galdiko pasaulį, jo spalvų dinamiką ir žėrėjimą.

Fotografas Vytautas Maželis mėgo dailininką fotografuoti. Buvo išstatytos 43 nuotraukos. Didelę dalį užėmė dailininko portretų studijos, dailininko namo romantika su baldais, paveikslais, studijos momentai su gausybe teptukų, dažų ir sukrautų paveikslų.

Ir paveikslai, ir nuotraukos iškėlė dailininką Galdiką jaukiuose, romantiškuose prisiminimuose.

Parodą globojo NY LB apygardos valdyba, gi patį renginį suorganizavo ir pravedė Paulius Jurkus.

Buvo pakabintas didelis dailininko portretas — nuotrauka. Pradžioje Paulius Jurkus pakalbėjo apie kraštą, kur gimė ir augo Galdikas, apie jo patriarchališką šeimą, dėdę vyskupą, prisiminė ir dailininką, jo darbo pomėgį, kaip jis dirbo, bendravo su žmonėmis.

Dail. Vytautas K. Jonynas kalbėjo apie laikus, kada susipažino su dailininku, apie darbus meno mokykloje, Galdiko tapybinius polėkius, jo nerimą.

Dail. V. K. Jonynas yra iškalbus žmogus, tad jo nenuobodu klausytis. Vienas iš klausimų buvo P. Jurkaus: kodėl Galdikas, studijavęs grafiką, dėstęs grafiką, perėjo į tapybą?

Dail. Jonyno atsakymas buvo paprastas: Galdikas iš pašaukimo buvo tapytojas, jautęs spalvą, dėl jos visą amžių kovojęs. Ir kiti klausimai buvo apie Galdiko stilių, tapybinį užsidegimą.

Visi pokalbiai užtruko apie pusantros valandos. Tas laikas neprailgo, bet, priešingai, kiekvienam atnešė brangios praeities dalelę, iškėlė gyvenimo prasmės ir kūrybos klausimus.

Po tų kalbų ir svarstymų buvo jauki kavutė, kur pokalbiai turėjo savo prasmę. Žmonių atsilankė apie 60.

Regina Šetikienė, Galdikienės giminaitė, turėjo paveikslų ir pardavimui. Vieną paveikslą pardavė. Paveikslų ji turi daugiau. Ypač gražūs paveikslai iš Galdiko paskutinio periodo, kur dega spalvos ir viskas virpėte virpa nuo didelės įtampos.

Parodos globėjai dėkoja visiems, kurie prisidėjo prie parodos surengimo ir jos pasisekimo. Tegu tokie kultūriniai renginiai palaiko mūsų kultūrinę dvasią. (p.j.)

Tautos Fondo naujas patalpas pašventinus. Sėdi iš k.: J. Vilgalys, J. Nasvytis, TF pirm. A. Vakselis, vysk. P. Baltakis, OFM, TF tarybos pirm. J. Giedraitis, M. Žukauskienė; stovi iš k.: V. Steponis, A. Vedeckas, V. Penikienė, J. Valaitis, J. Vainius, J. Vytuvienė, R. Vaičaitis, A. Mackevičienė ir A. Matulaitis (svečias).

IŠ VISUR

— **VIII Mokslo ir Kūrybos simpoziumo**, rengiamo Padėkos dienos savaitgalį, paskaitos bus Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL. Susipažinimo vakaras vyks Balzeko Lietuvių kultūros muziejaus Gintaro salėje, literatūros ir muzikos vakaras — Jaunimo Centro didžiojoje salėje, o užbaigiamasis pokylis — The Lexington House restorane, Hickory Hills, IL.

— **Lietuvių Fondo** vajaus baigimo balius įvyks lapkričio 6 d. Chicagoje, Martinique pokylių salėje.

— **"Dainavos"**, Lietuvių meno ansamblio metinis koncertas Chicagos Jaunimo Centro didžiojoje salėje įvyks lapkričio 7 d.

— **Tarptautinio ekslibrisų konkurso** "Simonui Daukantui — 200" kūrinių paroda atidaryta Šiaulių dailės galerijoje. Mažosios grafikos kūrinius atsiuntė 68 dailininkai iš 22 šalių. Konkurso rengėjai — Šiaulių miesto valdyba ir Lietuvos kultūros fondo Šiaulių krašto skyrius. Konkurso nugalėtojai bus paskelbti spalio 28-ąją — istoriko ir rašytojo S. Daukanto jubiliejaus dieną.

— **Lietuvių Operos,** Chicago, IL,šių metų naująją valdybą sudaro: Vaclovas Momkus — pirmininkas, Vytautas Radžius — vicepirmininkas ryšių palaikymui su spauda ir visuomene, Jonė Bobinienė — vicepirmininkė, besirūpinanti moterų choru, svečiais iš Lietuvos ir įvairiais renginiais. Valerija Žadeikienė — sekretorė, Jurgis Vidžiūnas, Eglė Rūkštelytė-Sundstrom, Vytautas Aukštuolis — vicepirmininkai įvairiems reikalams.

— **Petronėlės Orintaitės** atsiminimų ir apybraižų knyga "Ką laumės lėmė, Liepalotų medelynuose", 7,000 egz. tiražu Lietuvoje 1993 m. išleido "Vaga". Ta pati leidykla 1991 m. išleido P. Orintaitės romanus "Paslėpta žaizda" ir "Daubiškės inteligentai".

— **Div. gen. Stasio Raštikio,** buvusio kariuomenės vado, ir jo žmonos Elenos palaikus numatoma sugrąžinti į Lietuvą. Kaune, Petrašiūnų kapinėse, bus pastatytas paminklas visai likimo išblaškytai ir skaudžiai nukentėjusiai Raštikių giminei. Numatoma naujai išleisti ir du paskutinius S. Raštikio prisiminimų tomus.

— **Lietuvių dailininkų** meno paroda bus atidaryta lapkričio 20 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL.

— **"Laikas"**, religinio, patriotinio turinio laikraštis, leidžiamas lietuvių marijonų Buenos Aires, Argentinoje, šiemet mini 45 metų sukaktį. Tai bus iškilmingai paminėta lapkričio 23 d. per Aušros Vartų parapijos metinę šventę.

— **Šiaurės Amerikos Lietuvių Muzikų Sąjunga** leidžia žurnalą "Muzikos žinios" ir biuletenį. Valdybos pirmininkas yra muz. Faustas Strolia, 15325 Sequoia Ave., Oak Forest, IL 60452. Kiti nariai: Eglė Rūkštelytė-Sundstrom, Juozas Sodaitis, Darius Polikaitis ir Antanas Giedraitis. "Muzikos žinių" redaktoriai yra Kazys Skaisgirys ir Stasys Sližys.

— **Pasaulio Lietuvių Bendruomenė Vilniuje** turi savo būstinę. Pakartotinai primename jos adresą: Gedimino pr. 53, kamb. 215, 2056 Vilnius. Telef. (7-0122) 61 34 41. Fax (7-0122) 22 68 96.

MES SIŪLOME PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ IR RYGĄ
NUO LAPKRIČIO IKI KOVO MĖNESIO

	Į Vilnių	Į Rygą
iš New York nuo	$638.-	$600.-
Iš Boston, Philadelphia, Washington nuo	$638.-	$638.-
iš Chicago nuo	$620.-	$620.-
iš Minneapolis, Cleveland nuo	$658.-	$658.-
iš Florida nuo	$698.-	$675.-
iš Los Angeles, San Francisco, Seattle nuo	$798.-	$798.-

Kainos padidintos Kalėdų laikotarpiui. Siūlome papigintas keliones ir iš Lietuvos.

Ferrante Travel Center
135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650
(800) 654-2432 (201) 944-1273 (201) 592-8780

ATGIMUSIOS LIETUVOS DAINOS

Jūs galite namuose klausytis gražiausių Lietuvos estradinių dainų, jei įsigysite trijų kasečių komplektą (po 90 minučių kiekviena) tik už 17 dol. (Persiuntimui pridėti 2 dol.) Dėl užsakymų skambinti *Darbininko administracijai* 9 val. - 4 val. p. p. **tel. 718 827-1351** arba rašyti: **Darbininkas (administr.) 341 Highland Blvd. Brooklyn, NY 11207**

BALTIC TOURS

PIGIAUSIOS KELIONIŲ KAINOS
NEW YORK - RYGA - NEW YORK

$700.00 nuo rugsėjo 16 d. iki spalio 31 d.
$650.00 nuo lapkričio 1 d. iki gruodžio 16 d.
nuo sausio 10 d. iki kovo 16 d.
$750.00 nuo gruodžio 17 d. iki sausio 9 d.

TOS PAČIOS KAINOS GALIOJA IR JŪSŲ GIMINĖMS, SKRENDANT IŠ RYGOS Į NEW YORKĄ IR ATGAL.
Prie visų kainų reikia pridėti taksus.

Dėl rezervacijos ir informacijos prašome kreiptis į:

BALTIC TOURS

77 Oak St., Suite 4
Newton, MA 02164
Tel.: 617-965-8080
Fax.: 617-332-7781

TUMO-VAIŽGANTO 9-1
VILNIUS, LIETUVA
TEL.: 22-79-79
FAX.: 22-67-67

IT'S EASY TO BANK BY MAIL.

WE'LL PAY THE POSTAGE BOTH WAYS!

The South Boston Savings Bank's famous postage paid both ways bank by mail plan is easy, convenient and sensible.

When the bank receives your savings or checking account transaction it's processed and mailed back to you the same day. Thousands of our customers have enjoyed this free service for years.

When you bank by mail, the South Boston Savings Bank is as close as the nearest mail box.

Open an account today by filling out the coupon below or visiting one of our conveniently located offices.

South Boston Savings Bank "ALWAYS THE LEADER"

Mail check to South Boston Savings Bank, 460 West Broadway, South Boston, MA 02127 or call 268-2500.

NAME _____
ADDRESS _____
CITY _____ STATE _____ ZIP _____
AMOUNT ENCLOSED $ _____
SOCIAL SECURITY NO _____
DATE OF BIRTH _____
SIGNATURE _____

MAIN OFFICE 460 West Broadway South Boston 268-2500
WEYMOUTH OFFICE 544 Main St. 337-1050
NEPONSET CIRCLE 740 Gallivan Blvd. 825-9090
NEEDHAM OFFICE 355 Chestnut St. 449-0210
QUINCY OFFICE 690 Adams St. Lakin Square 479-9660
WEST ROXBURY 1833 Centre St. 323-8000

MEMBER FDIC and DIFM ALL DEPOSITS INSURED IN FULL

Džinas iš stebuklingos lempos išeina gyvenimui prieš visos Amerikos publiką, kuriai "Walt Disney World on Ice" rodo "Aladiną". New Yorke Madison Square Garden spektakliai vyks lapkričio 4-7 dienomis. Madison Square Garden kasos telefonas: 212 465-6741.

LIETUVIŠKA KOMPANIJA IŠ CHICAGO

atlanta IMPORT EXPORT
Trumpiausias kelias į Lietuvą
SIUNTINIAI Į LIETUVĄ
SIUNTINIAI PRISTATOMI Į NAMUS
NEW YORKE, KREIPKITĖS Į MŪSŲ ATSTOVĄ
TEL. (718) 441-4414
85 - 17 101 ST.
Richmond Hill, NY 11418
IŠ TOLIAU, SKAMBINKITE NEMOKAMU TEL.
1-800-775-SEND
IŠ CHICAGO, SKAMBINKITE (312) 434-2121

© *atlanta* IMPORT EXPORT, 1992

SUDARYDAMI TESTAMENTUS, NEPAMIRŠKITE "DARBININKO"!
Tuo prisidėsite prie lietuvybės palaikymo ne tik JAV, bet ir visuose lietuvių židiniuose, kuriuos kiekvieną savaitę lanko "Darbininkas".

Baimė

— Ar nepasakysite, kuri dabar valanda?

— Ne, nepasakysiu, nes antraip mes pradėsime pokalbį. Jūs prisistatysite man, o aš jums. Po to paaiškės, kad mudu vykstame į vieną ir tą patį miestą. Aš pakviesiu jus pietų į namus, o ten jūs susitiksite su mano dukra, kuri jums patiks, ir jūs paprašysite jos rankos. O kuriems galams man reikalingas žentas, kuris nesugeba nusipirkti laikrodžio!

Saugumas

Vairuotojas buvo nubaustas už greitą važiavimą pro raudoną šviesą. Teisėjas jį paklausė.

— Važiavai pro raudonas šviesas ir dar per greitai. Kaip tu pasiaiškinsi?

— Ponas teisėjau, aš visuomet pro kryžkeles ir raudonas šviesas stengiuosi greičiau pravažiuoti, kad išvengčiau neatsargių vairuotojų.

Pareigos jausmas

Pasigėręs jūrininkas įvirto į užgatvio griovį. Tai pastebėjęs policininkas bandė jį ištraukti, bet jūrininkas spyrėsi, sakydamas:

— Pirmiausia gelbėkite moteris ir vaikus! Aš galiu palaukti.

Turtingas sūnus

— Tamstos sūnus, pone, duoda daugiau arbatpinigių negu tamsta, — prasitaria taksi vairuotojas.

— Tai galimas daiktas. Jis, matot, turi turtingą tėvą.

UNIONTOURS
Geriausios kelionės į Pabaltiją
LIETUVA '93/'94

Member ASTA American Society of Travel Agents
CLIA

☞ **SPECIALŪS SAVAITGALIAI** (kelionė ir viešbutis)
☞ **VIENOS SAVAITĖS** ir **11 DIENŲ** programos.
Apsistokite viešbutyje "TURISTAS", vad. olandų.

Papigintos kelionės nuo lapkričio 1 d. iš:
$550 New York/Boston
$650 Chicago/Miami
$750 Los Angeles/Seattle

Labai nupigintos kelionės į vieną pusę į (*arba* iš) Vilnių, New Yorką ir Miami.

Pat ir Eric paaiškins apie išimtis. Skambinkite:

ATS
1 - 800 - 451 - 9511
BTC Baltic Tourism Corporation
Įsteigta 1931
UNIONTOURS
79 Madison Ave., New York, N.Y. 10016
Tel: 212 - 683 - 9500 Fax: 212 - 683 - 9511

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York (Chicago) -- Vilnius --
New York (Chicago) $599 round trip
One-way $380

FREGATA TRAVEL
250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77 - 01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

VILTIS (HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į VILNIŲ

- ❒ VILTIS pradeda antrus siuntinių į Lietuvą persiuntimo metus.
- ❒ Visi siuntiniai nuvežami ir žmonėms asmeniškai į namus pristatomi vieno mėnesio laikotarpyje.
- ❒ VILTIES sekantis Kalėdinis konteineris išvyksta lapkričio 18 d. ir Lietuvą pasieks mažiau kaip per tris savaites.
- ❒ Minimalus mokestis už siuntinį yra $25. Vieno svaro kaina yra nuo 69 iki 99 centų.
- ❒ Visi siuntiniai yra apdraudžiami.
- ❒ Norime pranešti, kad VILTIES siuntinių agentūra kartu su Vilniaus Arkikatedros Religiniu Centru organizuoja asmeninius pagalbos siuntinius ypatingai sunkiai gyvenantiems Lietuvos žmonėms.
- ❒ VILTIES siuntinių tarnyba yra ne pelno organizacija, kuri surenka pagalbos siuntinius Amerikoje ir išvežioja po visą Lietuvą.
- ❒ Siunčiant per VILTIES firmą, nei siuntėjui, nei gavėjui nereikės mokėti jokių muito mokesčių.
- ❒ VILTIES siuntinių surinkimo punktai yra New England, New Jersey ir New York.

Į Athol, MA, priimti siuntinių atvyksime spalio 26 d., antradienį, nuo 4.00 iki 6.30 val. po pietų.

Siuntiniai **lapkričio mėnesį** surenkami sekančiuose miestuose:
Pennsylvania Angliakasių rajono įvairiuose miestuose turėsime specialų 2 dienų siuntinių surinkimą 6-7 dienomis (šeštadienį - sekmadienį).

CENTERVILLE (Cape Cod), **MA 10 d. (trečiadienį)**	**4.00 - 6.30 po pietų**
PUTNAM, CT 10 d. (trečiadienį)	**4.00 - 6.00 po pietų**
BROCKTON, MA 11 d. (ketvirtadienį)	**3.30 - 7.00 po pietų**
PROVIDENCE, RI 11 d. (ketvirtadienį)	**4.00 - 6.00 po pietų**
NASHUA, NH 12 d. (penktadienį)	**9.00 - 11.00 ryte**
LOWELL, MA 12 d. (penktadienį)	**12.00 - 2.00 po pietų**
LAWRENCE, MA 12 d. (penktadienį)	**3.00 - 5.00 po pietų**
WATERBURY, CT 13 d. (šeštadienį)	**9.00 - 11.00 ryte**
HARTFORD, CT 13 d. (šeštadienį)	**12.00 - 2.00 po pietų**
WORCESTER, MA 13 d. (šeštadienį)	**12.00 - 4.00 po pietų**
BROOKLYN, NY 14 d. (sekmadienį)	**12.00 - 3.00 po pietų**

☞ Dėl visos smulkesnės informacijos prašome kreiptis telefonu:

(617) 269 - 4455

Jums pageidaujant galime atsiųsti paruoštus siuntinių organizavimo informacinius raštus.

Gintaras Karosas, Vytautas Bazikas ir VILTIES ŠTABAS

Aplink pasaulį

❒ Paskelbta rinkimų į Rusijos parlamentą data - gruodžio 12 d. Pagrindinės partijos, kurios kovos rinkimuose dėl vietų parlamente, yra sekančios: Rusijos Pasirinkimas - reformatorių partija, sukurta ministrų kabineto, kad padėti Prezidentui B. Jelcin, partijos lyderis - ekonomikos ministras Jegor Gaidar; Judėjimas už Demokratines Reformas - nepriklausomas reformatorių aljansas, vadovaujamas St. Petersburgo mero Anatolij Sobčiak ir Gavril Popov, buvusio Maskvos mero; Rusijos Vienybės ir Sutarimo Partija - nuosaikieji reformatoriai, kurie atstovauja regionų lyderiams, vadovas - premjero pavaduotojas Sergej Šachraj; Ekonominės Laisvės Partija - orientuota į biznį, įkurėjas - milijonierius verslininkas Konstantin Borovoj; Piliečių Sąjunga - centrinis opozicinis blokas, vadovaujamas pramonininko Arkadij Volskij; Laisvos Rusijos Partija - konservatyvi, siūlanti lėtesnes ekonomines reformas, įkūrėjas - viceprezidentas Aleksandr Rutckoj, kuris dabar kalėjime; Rusijos Komunistų Partija - buvusios Sovietų Sąjungos komunistų partijos idėjų tęsėja, vadovaujama Genadij Zjuganov; Rusijos Nacional-Demokratų Partija - aršių nacionalistų partija, vadovaujama fašisto Vladimir Žirinovskij.

❒ Latvijos bankas išleido potvarkį, kuriuo remdamasis nuo lapkričio 1 d. nustatinės konvertuojamų valiutų kursus kiekvienai darbo dienai. Šiuo metu kursas nustatomas visai ateinančiai savaitei.

❒ Estijos Respublikos teritorijoje įsigaliojo vyriausybės nutarimas uždrausti visų prokomunistinių ir fašistinių organizacijų, kurios palaikė perversmo šalininkus Maskvoje, veiklą. Jau uždarytos kelios rusų nacionalistinės organizacijos Narvoje, yra net suimtų. Estijos prokuratūra tiria faktus, susijusius su vasarą vykusiais incidentais Narvoje ir kituose Šiaurės Rytų Estijos miestuose. Žinomi net Estijos piliečiai, dalyvavę riaušėse Maskvoje pučistų pusėje. Estijos vyriausybė uždraudė respublikos teritorijoje bet kokią veiklą, nukreiptą prieš teisėtą Rusijos valdžią. Pasak premjero Mart Laar, Estijoje draudžiama platinti tokius "fašistinius ir komunistinius" laikraščius, kaip "Narodnaja pravda" ir "Denj".

❒ Latvijoje bus nutraukta trijų organizacijų - komunistų sąjungos, Veteranų teisių gynimo sąjungos ir Rusijos piliečių asociacijos - veikla. Šiuo tikslu atitinkamų priemonių imsis vidaus reikalų ir gynybos ministerijos. Tokį pavedimą joms davė vyriausybė.

❒ Ukrainos, Rusijos, JAV, Vokietijos ir kitų šalių atstovai, dalyvavę Krymo antrajame tarptautiniame verslininkų kongrese, pareiškė, kad Krymas gali tapti alternatyva Honkongui. Biznieriai pasiūlė, panaudojus geopolitinę pusiasalio padėtį ir atviros ekonomikos režimą, per du metus sukurti palankias sąlygas verslininkams ir investitoriams.

❒ Ukrainos Prezidentas Leonid Kravčiuk ir parlamento lyderiai spalio 25 d. nutarė nenustatyti tikslios Ukrainos branduolinio nusiginklavimo datos. Ukrainos Prezidentas tvirtai laikėsi savo pozicijos, nekreipdamas dėmesio į JAV Valstybės Sekretoriaus Warren Christopher, besilankančio Ukrainoje, prašymus ir rekomendacijas. Praėjusią savaitę Ukrainos parlamentas nubalsavo už tai, kad Černobylio atominė elektrinė atnaujintų darbą, nes Ukrainoje trūksta elektros energijos.

❒ Armėnijos kariai spalio 25 d. atakavo pietvakarių Azerbaidžano kaimus. Apie 5,000 Azerbaidžano gyventojų buvo priversti pasitraukti į kaimyninį Iraną. 9 Armėnijos kariai žuvo, 47 buvo sužeisti. Žuvo 90 Azerbaidžano karių. Tūkstančiai Azerbaidžano gyventojų liko atkirsti nuo maisto tiekimo šaltinių.

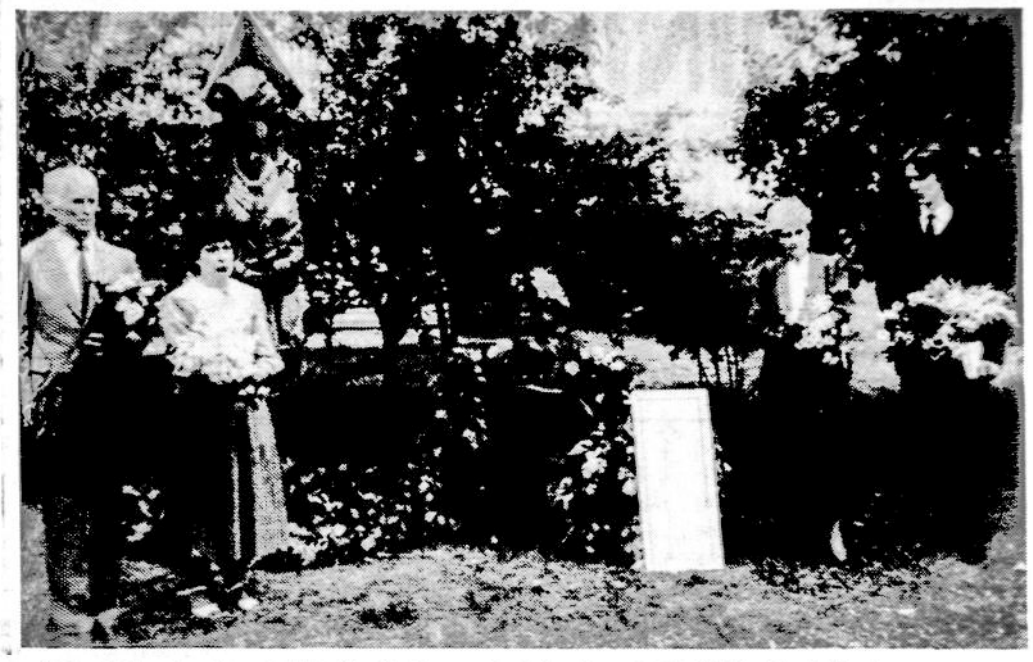

Prie atidengto stogastulpio St. Santvaro atminimui poeto tėviškėje, Rusteikoniuose. Kalbėję kauniečiai svečiai: R. Keturakis, D. Kazlauskienė, R. Staliliūnaitė, V. Stančikas.

STASIUI SANTVARUI ATMINTI KOPLYTSTULPIS TĖVIŠKĖJE

St. Santvaro tėviškėje Rusteikoniuose, Jurbarko rajone, birželio 7 d. buvo iškilmingai atidengtas ir pašventintas paminklinis stogastulpis. Paminklo autorius tautodailininkas Vaclovas Dubikaitis išdrožė ąžuole atvaizdą moters, laikančios ąžuolo lapus, o virš jos galvos — varpą ir kregždę su plačiai išskleistais sparnais. Tai moteris — motina, žmona, Tėvynė. Statulos apačioje iškalti St. Santvaro žodžiai: "Kas tu esi, mažyte laiko sauja". Koplytstulpį pašventino Seredžiaus bažnyčios kun. Jonas Jurgutis.

Šia proga į St. Santvaro gimtinę, esančią netoli Seredžiaus miestelio, susirinko poeto giminės ir gausus būrys poetų, aktorių, vietinės valdžios atstovų, kultūros darbuotojų. Poeto atminimo įamžinimu rūpinosi Jurbarko rajono valdžia. Seredžiaus Kultūros skyrius, Centrinė biblioteka ir mokykla, poezijos bičiuliai ir artimieji. Šventės dvasia apjungė visus dalyvius, esančius ten pat, Rusteikonių sodžiuj, su esančiais už Atlanto.

Atidengiant paminklą, vienas po kito tarė žodį plunksnos kolegos, poetai Mykolas Karčiauskas, Robertas Keturakis, nuo išeivijos poetų pasidalino prisiminimais Kazys Bradūnas. Susirinkusius pasveikino Seredžiaus savivaldybės viršaitis Zigmas Zakaras. Klausučių kultūros namų folklorinis ansamblis atliko liaudies dainų ir giesmių pynę. Ansamblietės, pasipuošusios tautiniais drabužiais apjuosė paminklą ąžuolo vainiku. Prie paminklo padėta daug lauko ir darželio gėlių puokščių. Poeto gimtinėje skambėjo jo paties eilėraščiai, skaitomi Kauno aktorių Rūtos Staliliūnaitės, Egidijaus Stanciko, Kauno bibliotekos vedėjos Dainos Kazlauskienės. Šie trys skaitovai kartu su poetu R. Keturakiu po pernai surengto Kaune St. Santvaro 90-ios gimimo sukakties minėjimo, jų žodžiais tariant, susijungė į neformalią "Santvaro broliją" ir dažnai įvairiuose literatūros vakaruose skaito jo poeziją. Artimiausiu laiku, spalio - lapkričio mėn., Santvaro poezijos vakaras su "brolijos" nariais ir plačia klausytojų auditorija numatomas surengti Vilniuje, Menininkų namų Raudonojoje salėje ir planuojama jį transliuoti per Lietuvos TV.

O tą atmintiną birželio dieną, jo kūryba sugrįžo į Tėvynę, grįžo ir pats Poetas, skambėjo jo balsas, kuris sklido tarp medžių ir laukų, skverbėsi į jaunųjų širdis. Vėliau vakare dalyviai vėl susirinko į Klausučių kultūros namus, kur vėl buvo minimas Poetas, skambėjo eilėraščiai, dainos. Pirmą kartą apylinkės žmonės plačiau išgirdo apie savo žemietį Stasį Santvarą — savanorį, Klaipėdos sukilėlį, operos dainininką, vertėją, poetą, dramaturgą, rašytoją ir taurios sielos žmogų. Kitą dieną, sekmadienį, Seredžiaus bažnyčioje buvo aukojamos mišios už St. Santvaro vėlę.

Nuo šiol, kiekvieną pavasarį St. Santvaro gimtinėje bus skaitoma jo poezija, visam laikui sugrįžusi į namus.

L.Ž.

A. A. KUN. PAULINAS VAIČIŪNAS

Šių metų spalio 8 d. Manchester, NH ligoninėje, sulaukęs 74 metų, mirė kun. Paulinas Vaičiūnas. Jo tėvas Jonas Vaičiūnas New Hampshire apsigyveno prieš pirmąjį pasaulinį karą. Buvo didelių organizacinių gabumų žmogus, subūręs vietinius ir apylinkių lietuvius į įvairius susivienijimus ir draugijas.

Sūnus Paulinas studijavo Baltimorės, MD, seminarijoje ir buvo įšventintas į kunigus 1945 m. vasario 24 d. Dirbo septyniose parapijose ir klebonavo Tilton, NH, parapijoje.

Sveikatai sušlubavus, pasitraukė iš klebono pareigų, bet liko kelių katalikiškų organizacijų kapelionu.

Kun. Vaičiūną labai brangino ir gerbė lietuviai. Nuo 1949 metų, kai pirmieji pokario ateiviai pasirodė New Hampshire, juos sutiko National Catholic Welfare Conference (NCWC) atstovas tai valstijai — kun. P. Vaičiūnas. Rūpinosi naujais emigrantais, ieškodamas jiems darbo ir pastogių.

Prieš kelerius metus kun. Vaičiūnas pradėjo domėtis savo tėvų kilmės kraštu. Ieškodamas savo "šaknų", porą kartų važiavo į Lietuvą. Surado ir susipažino su antros ir trečios kartos giminėmis, pasklidusiais po visą kraštą. Bažnyčioms nuvežė dovanų ir pamatė, kaip sunkiai verčiasi tautiečiai po 50 metų sovietų priespaudos. Grįžęs organizavo pašalpų siuntimą. Dėžės gėrybių, už kurių persiuntimą pats mokėjo, pradėjo plaukti ne tik giminėms, bet ir Samariečių labdaros organizacijos Kelmės skyriui, su kurio veikla kun. Vaičiūnas buvo smulkiai supažindintas. Per metus buvo nuplukdytos 59 dėžės.

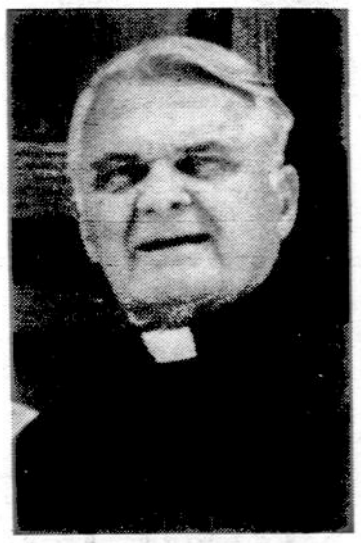

Kun. Paulinas Vaičiūnas

Kun. Vaičiūną samariečiai įrašė į garbės narius, bet jam jau neteko atidaryti laiško su garbės nario pažymėjimu, perskaityti pranešimą, kaip buvo paskirstytos paskutiniųjų trijų dėžių gėrybės Kelmės vargšams ir atversti naują "Darbininko" numerį, už kurį prenumeratos mokestį buvo išsiuntęs prieš porą savaičių.

Po gedulingų mišių, kurias Manchester katedroje aukojo diecezijos vyskupas su 32 kunigais, kun. P. Vaičiūnas buvo palaidotas šalia savo tėvų Šv. Juozapo kapinėse, Bedford, NH.

K. Daugėla

ATSKRIS GENYS – DABAR JAU TIKRAI

Pas Amerikos lietuvius atskris Genys gruodžio mėnesį. Genys, gruodžio mėnesį, į žiemos speigus? Nenustebkite. Šis Genys rašomas didžiąja G. **Kęstutis Genys.** Ilgametis Kauno Akademino teatro aktorius ir, kaip daugelis jį vadina, sąžinės poetas, arba lietuviškos sąžinės šauklys. Jis turėjo iš Vilniaus pakilti 1992-jų gruodžio pradžioje, bet, aplinkybėms susiklosčius, pakils tik už 12 mėnesių. Su dailiojo žodžio programa Kęstutį Genį kviečia Lietuvių fronto bičiulių (LFB) Los Angeles skyrius.

Panašų pranešimėlį kaip šis rašydamas "Darb." 1992.XI.12 pastebėjau, kad jis patriotinę poeziją, savo ir kitų, be atokvėpio deklamuoja po keliolika minučių. Jam baigus, ekstazėn įvesta publika nuščiuvusi kelias sekundes dar kažko laukia ir po to kyla audringos ovacijos. Neretas klausytojas braukia ašaras. Porą jo pasirodymų išgyvenau viešėdamas Australijoje, 1990-jų gale: vieną Canberroj, kitą Melburne, Australijos Lietuvių dienų metu. Abiem atvejais publikos laikysena buvo panaši. Joks kitas programos atlikėjas (jų tarpe buvo ir Laimonas Noreika) tokio įvertinimo nesulaukė kaip jis, Kęstutis Genys.

Esu prašomas pranešti, kad pačioje gruodžio pradžioje į Los Angeles atvykęs, pirmiausia jis LA publikai pasirodys gruodžio 5 d., LFB Studijų dienų metu. Ši data esanti tikra, nepakeičiama. Preliminariniame kelionių maršrute po kitus lietuvių telkinius tuo tarpu pažymėta šios vietovės: Chicaga — veikiausiai gruodžio 10 ir/ar 11 dienomis; Detroitas, veikiausiai gruodžio 12 d.; Floridos telkiniams tuo tarpu numatytos gruodžio 12-17 dienos, bet dar nežinoma, po kurios telkinius jis bus pakviestas; ir Washington, DC — gruodžio 18 d. Man truputį keista, kad nenumatyti jo koncertai ar spektakliai Clevelande ir New Yorke. Kartoju: planas apytikris, jį bus galima papildyti.

Sekantį kartą apie Kęstutį Genį parašysiu daugiau. Pradžiai tik verta paminėti, kad jis yra dalyvavęs Lietuvos televizijos bei radijo laidose. Deja, negausiai. Ne todėl, kad nesugebėtų, bet, priešingai, kad sugeba sparnuotu poetišku žodžiu valdančiųjų klasei daugiau teisybės pasakyti, negu ji pakenčia. Išeivijos tautiečiams, kurie K. Genio balsą Lietuvoje girdėjo, jis liko nepamirštamas.

Alfonsas Nakas

IŠ LIETUVOS

– **Rudeninis jaunuolių šaukimas** į Lietuvos kariuomenę prasidėjo spalio 1 d. Suplanuota pašaukti apie 4500 jaunuolių nuo 19 iki 27 metų. Savanoriškos krašto apsaugos tarnybos štabo viršininko pavaduotojas Gediminas Jurčiukonis pareiškė, kad pavasarinio šaukimo laikotarpiu pusė jaunuolių neatvyko, šeštadalis atėjusiųjų dėl sveikatos buvo pripažinti netinkami karinei tarnybai, dar devintadalis buvo paskirti gydyti. Pasak G. Jurčiukonio, dabar neatvykusiems bus taikomos griežtesnės bausmės.

— **Baltijos televizija** ir NBA Entertainment Inc. pasirašė sutartį, pagal kurią ši privati televizijos stotis gavo išimtinę teisę Lietuvoje rodyti laidas apie JAV profesionalųjį krepšinį. Nuo lapkričio pradžios kas savaitę bus rodomas vienos valandos rungtynių reportažas ir 30 minučių apžvalga.

— **Kražių bažnyčioje** surengta mokslinė konferencija, skirta Kražių skerdynių 100-osioms metinėms. Buvo aukojamos mišios. Į bažnyčios vartus įmontuotas tragediją primenantis bareljefas. Jo autoriai skulptorius R. Midvikis ir architektas A. Stonys.

OSVALDO BALAKAUSKO KŪRINIŲ PREMJERA NEW YORKE

Ryšium su O. Balakausko elektroninės muzikos koncertu, vertėtų susipažinti ir su jo veikalų atlikėju, čelistu Jeffrey Krieger, kuris yra vienas iš nedaugelio rimtos elektroninės muzikos atlikėjų. J. Krieger yra pirmas Amerikoje, kuris su klasikinės muzikos pasiruošimu naudoja ir elektroninę violončelę, instrumentą, kuris buvo jam specialiai pagamintas.

J. Krieger sako, kad patirtis grojant ant elektroninio instrumento labai skiriasi nuo patirties, naudojant klasikinį. Tradicinis styginis instrumentas turi rezonuojančią dėžę, kuri styginių vibracijų garsą padidina, o elektroninė violončelė vietoj dėžės turi tik skulptūrinę formą, ir vibracijų signalai, perduodami garsiakalbiais, yra jau transformatorių modeliuojami. Tad naudojant elektroninę violončelę, atrodo, kad groji ne ant vieno, bet ant kelių instrumentų iš karto.

Tokiam instrumentui sukurta dar labai mažai kūrinių. Tad kai Jeffrey Krieger išgirdo Balakausko veikalų juosteles, atvežtas iš Lietuvos Ann Drinar Kaupas, jo bendradarbės smuikininkės, jis tuoj pat Balakauskui parašė ir iš jo gavo gaidų siuntą — veikalų, atliekamų su kompiuteriais, papildomomis juostelėmis, drauge su fleita, ir pan. Tokio pobūdžio kūriniai ir bus atliekami premjeroje, kuri įvyks lapkričio 20 d., šeštadienį Merkin Concert Hall, Abraham Goodman House, 129 W 67 Street, prie Lincoln Centro.

Jeffrey Krieger tradicines violončelės studijas baigė Hartt muzikos mokykloje Hartforde, jas gilino Yale universiteto muzikos mokykloje, ir šiuo metu yra pagrindinis čelistas Hartfordo simfoniniame orkestre. Elektroninės čelo koncertus yra davęs su NYC baletu (scenoje) ir su Robert La Fosse, abu Lincoln Centre; dalyvavo visuose pagrindiniuose elektroninės muzikos festivaliuose. Finansuojant National Endowment for the Arts, yra atlikęs eilę koncertų muzikos mokyklose ir universitetuose. Šį sezoną nuo 9/14/93 iki 4/25/94, jis turės net 19 koncertų, įskaitant ir premjerą Merkin Hall.

Tikimasi, kad kompozitorius Balakauskas galės atvykti į jo kūrinių premjerą Amerikoje. Bilietų kainos $15, o studentams ir vyresniems po $10. Kur bilietus bus galima iš anksto įsigyti, taip pat ir koncerto programą, bus pranešta vėliau.

LB Kultūros Taryba

A.† A.
MONIKAI STASIUKYNAS

mirus, dukroms Vidai Rūtenis, Danutei Alksninis ir sūnui Gediminui su šeimomis reiškiame užuojautą.

Veronika Rūtenis
Ona Osmolskis

Ilgamečiui Amerikos Balso laidų bendradarbiui,

A.† A.
Prof. VYTAUTUI VARDŽIUI,

mirus, reiškiame giliausią užuojautą jo žmonai, šeimai ir visiems artimiesiems.

Amerikos Balso
Lietuvių Skyrius

DARBININKAS

NEW YORKE

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

Redakcija ..... (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. ..... (718) 827-1351
Spaustuvė ..... (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas ..... (718) 827-7932
Salė (kor.) ..... (718) 827-9645
Salės adm. ..... (718) 235-8386

Jau nupirkta patalpa Lietuvos Misijai prie Jungtinių Tautų ir Lietuvos Konsulatui New Yorke Patalpa užregistruota New Yorko miesto nekilnojamo turto nuosavybių įstaigoje kaip Lietuvos Respublikos nuosavybė. Ji užima 6,000 kv. pėdų, adresas: 420 Fifth Ave., tarp 37 ir 38 St., New York City. Yra trečiame aukšte didelio 27 aukštų namo, kur randasi vien tik įvairios įstaigos. Patalpa dar neįrengta; numatoma, kad per 2-3 mėnesius ji bus pilnai įrengta.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, spalio 25 d. išvyko dviem savaitėm poilsio į Floridą. Svečiuosis pas kun. Vytautą Pikturną Singer Island, FL. Grįžta lapkričio 11 d.

Draugija "Bičiulystė" skelbia pirmąjį narystės, susitikimą-pabendravimą, kuris įvyks spalio 29 d. 6-10 val. vakaro Most Holy Infant Jesus parapijos mokykloje, 111-11 86th Ave., Richmond Hill, NY (1 blokas į šiaurę nuo J traukinio stoties). Bus dabartinių projektų paroda, o taip pat Lietuvos partizanų retų nuotraukų (1946-1949 m.) ekspozicija. Vyks diskusija apie Forest Parko administracijos pasiūlymą pažymėti 50-ąsias Pabaltijo šalių partizanų metines (1944-1994) 1994 m. kovo mėnesį. Visi besidomintys kviečiami dalyvauti. Dėl informacijos skambinti tel. 718 441-8467.

Laikrodis šį savaitgalį, naktį iš šeštadienio į sekmadienį, atsukamas vieną valandą atgal; atsukama paprastai 2 val. nakties.

Solistė Danutė Grauslytė

Dr. Rytas Vilgalys, kurio tėvai, Irena ir Jonas Vilgaliai, gyvena Great Neck, NY, yra pasaulinio garso mokslininkas, grybų specialistas. Mokslas apie grybus vadinasi mikologija. Grybų ir kerpių 12-toji tarptautinė konferencija vyko spalio pradžioje Vilniuje, Botanikos institute. Konferenciją aprašė "Lietuvos rytas" spalio 6 d. laidoje ir dr. Rytą Vilgalį pavadino "vienu garbingiausių konferencijos svečių" iš Amerikos. Konferencijoje dalyvavo arti 70 mokslininkų iš kaimyninių ir tolimesnių šalių. Dr. Rytas Vilgalys profesoriauja Duke universitete, Durham, N. Carolina.

LB NY apygardos valdyba posėdžiavo spalio 13 d. Apžvelgti rugsėjo mėn. įvykiai, prezidento vizitas, kalbėta apie dail. Adomo Galdiko 100 metų gimimo sukaktį, valdybos veiklos ateities planus. Kitas LB apygardos valdybos posėdis bus lapkričio 17 d. trečiadienį, posėdžių menėje Kultūros Židinyje.

Už a. a. Eugeniją Karpiūtę-Džinį Karpus jos mirties pirmųjų metinių proga (mirė lapkričio 5 d.), mišios pranciškonų vienuolyno koplyčioje bus lapkričio 6 d., šeštadienį, 8 v.r.

Monika Savukynienė, gimusi 1907 m. liepos 7 d., anksčiau gyvenusi New Yorke, paskutiniu laiku Willmington (Giraitėje), CT, mirė 1993 m. spalio 17 d. Windham ligoninėje. Buvo pašarvota M. Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas buvo spalio 22 d. Gedulingos mišios buvo aukojamos Apreiškimo parapijos bažnyčioje. Per mišias labai gražiai solo giedojo Vytautas Alksninis (velionės žento brolis), akompanuojant Gintarei Bukauskienei. Palaidota Cypress Hills kapinėse šalia 1978 m. mirusio vyro. Liko sūnus su žmona, dvi dukros su šeimomis ir kiti giminės Amerikoje ir Lietuvoje.

Kęstutis Miklas, LB NY apygardos pirmininkas, yra išvykęs į Floridą, grįš lapkričio 10 d. Šiuo metu jo pareigas eina LB vicepirmininkas Kęstutis Bileris.

Danutė Petrikienė, a.a. Antano Škėrio atminimui aukojo 100 dol. paremti "Pastoralės" jubiliejinį projektą. Širdingas ačiū. Stasė Škėrienė.

Mišios už a. a. Vytautą Vaitiekūną bus spalio 30 d., šeštadienį, 10 val. pranciškonų vienuolyno koplyčioje. Po mišių Kultūros Židinyje bus jo knygos "Vidurnakčio sargyboje" pristatymas. V. Vaitiekūnas buvo teisininkas, advokatas, dirbo Lietuvos laisvės komitete, atsidėjęs sekė okupuotos Lietuvos spaudą ir rašė išsamius straipsnius apie gyvenimą Lietuvoje. Straipsnius surinko, suredagavo Antanas Sabalis, kuris ir aptars neseniai pasirodžiusią knygą. Dabar jis redaguoja antrą tomą. Abu tomai bus lyg kokia enciklopedija, kuri įžvalgiai parodys, kaip sovietai persekiojo Lietuvos žmones, kaip juos terorizavo. Antras tomas jau įpusėtas surinkti.

Balfo vajus šiuo metu vykdomas New Yorke ir jo apylinkėse. Balfo 100-ojo skyriaus valdybą sudaro Zigmas Dičpinigaitis, Vitas Katinas ir Antanas Pumputis. Daug kam išsiuntinėti laiškai ir prašoma aukų. Prašomi paaukoti ir tie, kurie laiškų nėra gavę. Aukas siųsti: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., New York Chapter 100, P. O. Box 81, Woodhaven, NY 11421. Aukos atleidžiamos nuo pajamų mokesčio, Internal Revenue Code 353 1260.

Kun. Vytautas Pikturna, praleidęs vasarą Shirley, NY, spalio 25 d. išvyko į Singer Island, FL, kur turi savo butą ir kur praleidžia žiemas, patarnaudamas Juno Beach ir Pompano lietuviams. Pirmos jo pamaldos Juno Beach, FL, bus spalio 31 d. 2 v. popiet Šv. Pauliaus nuo Kryžiaus bažnyčioje.

Kun. Leonas Klimas, kaip rašėme praeitame "Darbininko" numeryje, spalio 15 d. mirė savo namuose Shirley, LI, NY. Palaidotas spalio 18 d. Mastic Beach iš Šv. Judo bažnyčios. Laidotuvėse dalyvavo 20 kunigų, iš jų 5 lietuviai. Dabar Antanas Dėdinas, jį gerai pažinęs, suteikė daugiau žinių. Vikaru buvo Pažeriuose, Rudaminoje, Sudarge. Velionis buvo Kampiškių parapijos klebonu. Pirmosios bolševikų okupacijos metu buvo areštuotas už prof. A. Maceinos pervedimą į Vokietiją. Kalėjime buvo kankintas, vėliau išvežtas į Minską, o tardymui grąžintas į Lietuvą. Prasidėjus Vokiečių - Sovietų karui, buvo išlaisvintas, paskirtas Slabados parapijos klebonu prie K. Naumiesčio. Iš ten 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, buvo Flensburgo stovyklos kapelionu. Atvykęs į Ameriką, dirbo įvairiose Long Island parapijose, kol išėjo į pensiją. Tada pasistatė namelius Shirley ir ten gyveno.

Antano Masionio "Ateitininkų dvasia nepalūžo" gaunama ir "Darbininko" administracijoje. Knyga gausiai iliustruota, 214 psl. Kaina $10. Persiuntimo išlaidoms padengti pridedama $2.

KRIKŠTYNOS

Spalio 23 d., šeštadienį, Apreiškimo parapijos bažnyčioje pakrikštytas Andriaus ir Audronės Katinaitės-Razgaičių sūnus Lino Vinco vardais. Pakrikštijo kun. Kazimieras Stuart. Krikšto tėvais buvo Romas ir Kristina Katinai, gyvenę Alaskoje. Juos čia atstovavo Vilija Voiciechowski ir Rimas Česnavičius.

Visų Šventųjų šventėje lapkričio 1 d., pirmadienį, katalikai privalo išklausyti mišias. Daugelyje parapijų mišios aukojamos ir vakarais šventės išvakarėse ir pačios šventės vakare. Lapkričio 2 d., antradienį, yra Vėlinės, kada ypač prisimename mirusius.

Republic Airport aerouostas, iš kur liepos 16 d. pakilo į Kauną Lituanica III atžymėti Dariaus ir Girėno skrydžio 60 metų sukaktį, savo pagrindiniame pastate paskyrė vieną iš savo didžiųjų vitrinų. Joje didžiulis fotomontažas. Šalia informacijos apie Darių ir Girėną, skoningai išdėstytos nuotraukos, išleidžiant Lituanica III iš Farmingdale ir ją pasitinkant Kaune, New Yorko senatorių laiškų kopijos, proklamacijos, iškarpos iš amerikiečių ir lietuviškų laikraščių, aprašiusių šį skrydį, ir vokai, specialiais antspaudais atžymėti ir pervežti su Lituanica III. Šios vitrinos meniniu apipavidalinimu rūpinosi Republic Airport personalas, vadovaujant Lynn MacDonald. Ši vitrina bus iki Naujųjų Metų.

Patikslinimas. Praėjusios savaitės "Darbininko" numeryje, aprašant velionį Edwardą C. Witkų, įsibrovė klaida: velionio žmonos ranka ne amputuota, o tik operuota.

Savo auka paremk lietuvišką spaudą

VYSK. PAULIAUS A. BALTAKIO ARTIMOS VEIKLOS KALENDORIUS

Spalio 27 — lapkričio 11 dienomis — atostogos ir rekolekcijos.

Lapkričio 14-18 dienomis — Amerikos vyskupų konferencijos posėdžiai Washington, DC.

Lapkričio 25-28 dienomis — Mokslo ir kūrybos simpoziumas Lietuvių sielovados tarybos suvažiavime, Chicago, IL.

Vysk. Paulius Baltakis, OFM, spalio 24 d. Apreiškimo parapijos bažnyčioje popiežiaus Jono Pauliaus II medalį "Pro Ecclesia et Pontifice" įteikia dr. Aldonai Janačienei. Liudo Tamošaičio nuotrauka

Kultūros Židinio narių metinis susirinkimas šaukiamas lapkričio 6 d. Kultūros Židinyje. Visi nariai kviečiami dalyvauti ir aptarti svarbius Židinio išlaikymo reikalus. Kas negali dalyvauti, prašom įgalioti savo draugus bei artimuosius. Kultūros Židinio tarybos pirmininku yra Algirdas Mačiulaitis.

"Lietuvos aidas", pagrindinis Lietuvos dienraštis, 16 ps'., duoda objektyvų atsikuriančios Lietuvo vaizdą. Prenumerata metams $85. Čekius rašyti "Lietuvos aido" vardu ir siųsti JAV įgaliotiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. (sk.)

DĖMESIO

Dar turime pilnus komplektus: Lietuvių Enciklopedijos 37 t., Encyclopedia Lituanica, 6 t., Vinco Krėvės raštai, 6 t. Taip pat siunčiame į Lietuvą per agentūras, kaina 60 - 80 ct. už svarą. Teirautis:

J. Kapočius,
P. O. Box 752
Cotuit, MA 02635
Tel. 1-508-428-6991.

Gera žinia New Yorko ir apylinkių lietuviams

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad rugsėjo mėnesio konteinerio didžioji dalis siuntinių jau išdalinta jūsų artimiesiems. Spalio 21 d. konteineris jau pakeliui į Lietuvą. Kalėdiniam lapkričio mėnesio konteineriui "Vilties" atstovai į New Yorką surinkti siuntinių atvyks **lapkričio 14 d. sekmadienį.** Siuntinius priims ir apiformins Kultūros Židinio kieme (buvusios spaustuvės patalpose) nuo 12 val. iki 4 val. popiet. Jokių muitų mokėti nereikės. Dėl smulkesnių informacijų prašome kreiptis **tel. (617) 269-4455.**

Mūsų adresas:
VILTIS
Lithuanian Relief Parcel Service, Inc. 368 West Broadway, Boston, MA 02127.
(Lietuvių Piliečių Klubas)
Antras aukštas sk.)
(Žiūr. skelbimą 6 puslapyje)

Artėja šventės. Kaip dovaną savo draugams bei artimiesiems užsakyk Darbininką.

Ieškoma moteris prižiūrėti senyvo amžiaus Amerikos lietuvę moterį. Reikės supirkti ir gaminti maistą, tvarkyti butą ir padėti ligonei. Turi susikalbėti angliškai. Duodamas kambarys, pilnas išlaikymas ir alga (Nassau County). Reikalingos rekomendacijos. Skambinti Peter Zabielskis (212) 475-8067. (sk.).

Statybos darbams ieškomi du darbininkai. Gali būti naujai atvykę iš Lietuvos, bet turi susikalbėti angliškai. Skambinti vakarais (908) 583-8826. (sk.)

Parduodamas 2-ių šeimų namas Woodhavene, NY, netoli parko. Dėl tolimesnių informacijų skambinti tel.: 718 846-7399. (sk.)

TALPINTUVAI PER TRANSPAK siunčiami kas savaitę. Skubius siuntinius siunčiame **AIR CARGO.** Pinigai pervedami doleriais. **TRANSPAK,** 2638 W. 69th Street, Chicago, IL 60629. Telef. 312 436-7772. **CONNECTICUT** valstijoje 203 232-6600, **BOSTONO** apylinkėje 508 428-1004. (sk.)

KALĖDINIAI SIUNTINIAI IR TRANSPAK

TALPINTUVAI į Lietuvą siunčiami **KAS SAVAITĘ.**
Skubiems siuntiniams - **AIR CARGO.**
TRANSPAK gali pervesti dolerius per 48 valandas.

ŠVENTINIS ŽIEMOS SIUNTINYS: $39 aspirino 250 tbl., multivitaminų 250 tbl., tirpi kava, malta kava, tirpi arbata su citrina, kakava, apelsinų koncentratas, vafliai, aliejus, mėsos koncervai. - **TIK $39** - Viskas užsienietiška.
55 svarai įvairių aukštos kokybės maisto produktų, **$98.**
45 svarai įvairaus maisto be mėsos, **$75.**
Prie visų maisto siuntinių galite užsakyti didesnį kiekį aspirino ir vitaminų.

Rašydami būtinai *praneškite savo telefono numerį* - atsakymus į savo klausimus gausite tuoj pat.

Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą

TRANSPAK
2638 W. 69th STREET
CHICAGO, IL 60629
(312) 436 - 7772

LIETUVIŲ ATLETŲ KLUBO 90 METŲ JUBILIEJUS

lapkričio 6 ir 7 d.d.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY.

Šeštadienį, **lapkričio 6 d., 7 val. vak.,** akademinė dalis. Kalbės Algirdas Šilbajoris - lietuviškai, Patrick Torney - angliškai. Programą ves Giedrė Stankūnienė. Puikus bufetas, šokiai, grojant Atletų Klubo orkestrui. Įėjimo auka - $25.00.

Sekmadienį, **lapkričio 7 d., 2 val. popiet,** akademinė programa. Kalbės Aleksandras Vakselis, dainuos Danutė Grauslytė iš Lietuvos, pianu palydės William Smiddy. Programą ves Romas Kezys. Iškilmingi pietūs. Įėjimo auka - $25.00.

Užsakymus siųsti kartu su čekiu: Lithuanian Athletic Club, c/o Kęstas Bileris, 84-19 108 St., Richmond Hill, NY 11418. Įėjimas į abiejų dienų renginius - $45.00. Dėl informacijų skambinti K. Bileriui **718-847-8735.**

Visus atsilankyti kviečia
Lietuvių Atletų Klubo Vadovybė